

III

П-12526

1919-1-4,

1920-5-20

1919
1920

01012

СВІТ ДІТИНИ

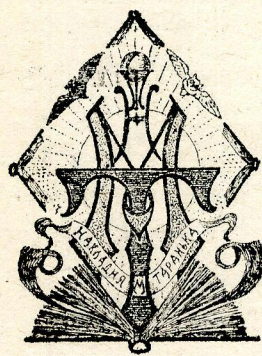
ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТИЙ І МОЛОДІЖИ.

РІЧНИК І.

ЗА ЧАС ВІД 1 ХІ 1919 ДО 31 ХІІ 1920.

27610

ЛЬВІВ, 1920.

НАКЛАДОМ МИХАЙЛА ТАРАНЬКА.

З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА.

Зміст І річника.

1. Вірші.

- Вільшенко Ярослав:*
Світ Дитини 1—2.
На втечі 33.
Новорічна казка 50.
Скарб України 98.
Весна йде 113.
Великдень 130.
На могилу Б. Грінченка 161.
Золотий засів 177.
На вакації 198.
Могила в гаю 210.
Рідна Школа 236.
Вірі Лебедовій 241.
Світови Дитини 259.
- Веселка Соня (Ліщинська Михайлина):*
Мати і доня 181.
Цуцику, держи ся 190.
- Вороний Микола:*
Сніжинки 265.
- Галія (Слимаковська Олена):*
Лялечка 39.
- Народні пісні зі збірки Гнатюка Володимира:*
Весіле воробця 20.
Пригода киці 20.
Чорний баран 45.
Козуни на службі 92.
Дуда в коморі 122.
Бабка з курчатами 149.
Кіт виратовує кітку 156.
- Грінченко Борис:*
До праці 163.
Смутні картини 238.
- Гриневичева Катря:*
Медведик 9.
- о. Дороцький Михайло:*
Нашій дівчорі 145.
- Кабарівська Северина:*
Ой, як час іде 145.
Чому я не пташка? 167.
Бодьо і дідусь безнога 170.
- Конопницька Марія:*
Попідлунок Роберта Емета 254.
- Кравченко Уляна:*
Не сумуй 139.
Мова без слів 198.
- Кузьменко М.:*
До Неньки-України 238.
- Купчинський Роман:*
Мій рідний край 214, 222.

Л. Марко (Кропивницький):
Україні 9.

- Левків М.:*
Богачева біда 181.
- Лепкий Богдан:*
Батько й син 70.
- О. С.:*
Маленькі борці 132.
- Олеськівна Софія:*
Історія з лавкою 89.
Тій, що до нас вернула 243.
- Підгірянська Марійка:*
—Колісанка 245.
—Моя донечка 259.
—Дівчаткам Угорської України 261.
—Пісня школярів 269.
—Присяга 277.
—Наші діти 278.
З приюту в Імінді 278.
- Самійленко Володимир:*
Так смійтеся! 261, 269.
Україна 277.
- Старицький Михайло:*
До молоді 225.
- Франко Іван:*
Дрібні строфи 211.
- Чарнецький Стефан:*
Іванови 53.
- Шевченко Тарас:*
Мені тринадцятий минуло 98.
Дума матері 102.
Вечір на Україні 103.
З минулих днів 104.
Спомин 105.
Давно те минуло 105.
Учітеся! 110.
- Штокалко Петро:*
Старець і діти 156.
- Х. (Шах Стефан):*
Бнусь 60.

2. Байки, казки і легенди.

- Бехитайн Л.:*
Лис і зайчик 6—7.
- Буш Вільгельм:*
Лови на лиса. (переклад А. Лотцького) 120—121, 136—137.
- Вуйко Владко (Радзкевич Волод.):*
Пригоди Юрчика Кучерявого 56—57, 72—73, 88—89, 204—205, 212—213, 232—233, 244—245.

Народні оповідання зі збірки Гнатюка Володимира:

- Журавель і лисиця 12—13.
Іжак, лисиця і вовк 135.
Лев і комарі 139.
Хитра і проста миш 154.
Як вовк добував масло 220—221.
Орел і муравель 277.
- Гриневичева Катря:*
Червона коровка 21—22, 29.
- Грінченко Борис:*
Рукавичка 166.
Струмок і діти 166.
Мати і дочка 167.
Вовк та гуси 171.
- Олеськівна Софія:*
Степова птаця 118—119.
Записки Івася Крілика 133—134, 152—153, 168—169, 180, 188—189.
Три медведі (з англійського) 196—197.
- Рібуле М. Л.:*
Заміна віку 229—230, 242—243.
- Таранько Михайло:*
Бурцьо й Мурцьо 40—41.
- Уайльд Оскар:*
Зоряний хлопчина 51—52, 66—69, 82—84, 114—117, 146—149.
- Ярмова Слава:*
Княжна в тюрмі 260—261, 268.
- * * *: Страх (арабська казка) 269.

3. Оповідання.

- Галія (Слимаковська Олена):*
Ксеня школярка 90.
- Гриневичева Катря:*
Задзвонимо в прадідну славу 57—58, 74—76.
- Грінченко Борис:*
Украла 163—165.
- Дельон Ш.:*
На розі поля 214.
- Гідеро Д.:*
Велика сила духа 269.
- Доз. Вол.:*
На Святий Вечер 60.
- Заклинський Богдан:*
Дневник Панаса 207.
Між своїми 209—210.
Один день у диточому приюті 217.

Гуцул Петро 231.

Мій перший лет аеропланом 275—276.

Гренко Володимир:

Градоначальник міста Бару 262.

Козоріс Марія:

Сон Федька 266—267, 274—275.

Лотоцький Антін:

Остання лекція 185—186.

Богданків сон 35—36.

Дідусева казка 99—102.

Як Шевченко забавляв дитину 105.

Шевченко й діти 105.

Як малий Тарас ходив до нечистої сили 109.

Петрусьїв Великдень 130—132.

Друга казка дідуся Тараса 178—179.

Із кухарчука мистець 194, 206—207.

Лихицький Богдан:

Бурко 201—203.

Ля Фонтен:

З життя Езона 221.

Мілєр Євген:

Тома Блекльок 122.

* * *: Правда історія 61.

4. Наукові статейки з обсягу природничих наук, історії, географії та літератури.

Галуциньський Михайло:

Коротка історія України 2—4, 10, 26—27, 37, 51—52, 71, 114—117.

Горюцький Олександр:

Подібність птичих голосів до людських слів 157.

Евальд К.:

Дощівниця і бузько 235—236, 249—251, 258—259.

Лотоцький Антін:

Ірляндія й Ірляндці 254.

Ромме Б. Ф.:

Із життя південно-африканської природи 190, 222.

Таранько Михайло:

Хто впровадив народню мови до української писемності 19.

Др. Тисовський Олександр:

Три царства 11, 17—18, 38—39, 54—55, 86—87, 123—124, 146, 164—166, 187, 195, 203, 211, 218, 226—227, 252—253.

Годинники Гіндусів 76.

З життя псів 147—149.

Як впливає заняття на вигляд руки? 172.

5. Принагідні та ювілейні статі.

Веселка Соня:

Позвольте дітям прийти до мене 25—26.

Галуциньський Михайло:

В ніч під св. Миколая 28.

Український Народ! 83—84.

Константина Малицька приїхала 246.

День 8 грудня 273—274.

Лотоцький Антін:

Панталеїмон Куліш 85.

Таранько Михайло:

Робінзон Крузо 170.

Нова читанка 222.

Вакаційні півоселі 231.

З Народом і для Народу 257—258.

Др. Тисовський Олександр:

Новий рік 1920 49.

З чим вона верне? 65—67.

І що ж тепер? 193.

6. Сценічні образки.

Вільшенко Ярослав:

Святий Миколай, сценічний образок в 1 дії 282—286.

Лотоцький Лев:

В тику ніч, фантазія в одній дії 106—108.

Химери Славка (з французького) 150—151.

Чубатівна Стефанія:

Цариця Землі, фантастична іділля в 1 дії 219, 227—228, 250.

6. Забави.

Гоцький Володимир:

Весела табличка множення 155.

Таранько Михайло:

Як самому робити забавки? 5—6, 43—44, 138.

Бузьки й жаби 138.

Подорож довкола землі 278.

Др. Тисовський Олександр:

Бій о Київ 4—5.

Легке питання — трудна відповідь 13.

Лови 45.

Розенпані перли 109.

7. Ноти до співу.

Ярославенко—Пачовський:

«Січ іде», марш 59.

Ярославенко—Домазар:

«Не здавить ворог нас», пісня на диточий хор 234—235.

8. Посмертні згадки.

Галуциньський Михайло:

Володимир Барвінський 68—69.

Наталія Кобринська 81.

Омелян Ваньо 82.

Лотоцький Антін:

Леонід Глібів 7.

Борис Грінченко 162—163.

9. Всячина.

Анкети 22, 30.

Веселий куток 7, 8, 14, 39, 122, 139, 253.

Всячина 214.

Гарні приміри 24, 32, 48, 96, 112, 128, 144, 176, 192.

До української дівчорі 230.

Конкурси 189, 256.

Налі читачі 171, 181, 198, 214.

Сумні згадки 264, 272.

Читайте, діти 15, 22, 44, 73, 110, 125, 154, 198, 238.

Перші проби молодих авторів 42, 61, 91, 171, 237, 270.

10. Загадки, ребуси і шаради.

Стор.: 8, 15—16, 23, 31, 45—46, 62, 77, 92—93, 110—111, 125—126, 140—141, 158—159, 173—174, 182—183, 191, 199, 207, 215, 223, 239, 247, 255, 263, 271, 279.

11. Переписка Редакції.

Стор.: 16, 24, 31—32, 47—48, 63—64, 78—80, 94—96, 112, 127—128, 142—144, 159—160, 175—176, 183—184, 192, 200, 208, 215—216, 224, 240, 248, 256, 263—264, 272, 280, 288.

12. Виказ жертв.

Стор. 24, 32, 44, 64, 80, 96, 112, 128, 144, 160, 176, 184, 192, 200, 208, 216, 224, 240, 248, 256, 264, 272, 280, 288.

Ілюстрації.

Заголовна вінета «Світа Дитини» — твором Олени Кульчицької.

Бабуся Минодора 58.

Барвінський Володимир 69.

Батько й син 70.

Баба-Яга 99.

Бабка з курчатами 149.

Богданків сон 35.

Бояри витають Данила 74.

Борба Діпльодока з Іванодонтами 195.

Бурьо й Мурьо 40—41.

Весівка 26.

Вечер на Україні 103.

Воскресенє Христове 129.

Вовк та гуси 171.

Вовк і лис 230—231.

Вовчківна Магдалина 238.

Втеча до Єгипту 34.

Вигляд руки 172.

Вуж-давун 222.

Гаврилів Юрьо 214.

Глібів Леонід 7.

Годинники Гіндусів 76.

Грінченко Борис 162.

Дажбог 26.

Дідусева казка 99.

Дід розказує про Гайдамаків 104.

Дума матери 102.

Думін Богдан 171.

Журавель і лисиця 12.

Забавки 5, 43, 138.

Замора Геньо 198.

Заміна віку 229—230, 242—243.

Захарисевич Галя 181.

З життя псів 148.

З кухарчука мистець 194, 206.

Іванови 53.

Івась Крілик 133—134, 152—153, 168—169, 180, 188—189, 212—213.

І заплакав Ангел згоди 99.
І заплакав, застогнав народ у не-
волі 100.
Іжак, лисиця і вовк 135.
Катюга України 101.
Княжна в тюрмі 260—261, 268.
Козак-бандурист 3.
Котляревський Іван 19.
Кобринська Наталія 81.
Кремянкові скорупки 87.
Куліш Пантелеймон 85.
Лада, богиня 37.
Літописець Нестор 3.
Лис і зайчик 6.
Лови на лиса 120—121, 136—137.
Лев і комарі 139.
Ле Брен Віже Е. Л. (з донькою)
181.
Мамут 253.
Малими ногами ходив я 105.
Мати й дочка 167.
Малицька Константина 246.
Мені тринадцятий минав 98.

Могила під Полтавою 3.
Над берегами моря 124.
Новий Рік 50.
Оповідане рожі 282.
Орел і муравель 277.
Остання лекція 186.
Отець Варлаам учить грамоти 75.
Павук-пташник 190.
Перун 27.
Передпотоповий красвид 11.
Плян гри «Бій о Київ» 4.
Плян гри «Табличка множення» 155.
Плян гри «Подорож довкола землі»
278.
Похорон князя 37.
Пригода киці 20.
Птеродактиль 165.
Ребуси 15, 23, 45, 62, 77, 92, 110
191, 223, 239, 247, 255, 263, 271
279.
Робінзон Крузо 170.
Рукавичка 166.
Стрибог 27.

Стовпи, що землю підпирають 100.
Степова птиця 118—119.
Старець і діти 156.
Струмок і діти 166.
Син купця Йони 75.
Сумний св. Вечер 36.
Св. Миколай 28.
Товтвил карає зухвале паненя 76.
Тома Блекльок 122.
Три медведі 196—197.
У дяка Богорського 103.
У бурані 105.
Учітеся 110.
Франко Іван 178.
Хитра і проста мни 155.
Червона коровка 21, 29.
Цуцику, держися 190.
Шашкевич Маркіян 19.
Шевченко Тарас 97, 101.
Школа на Волині 267.
Юрчик Кучерявий 56—57, 72—73,
88—89, 204—205, 232—233, 241
—245.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці: кожного 1-ого і 15-ого.

Було се давно, дуже давно!...

І стали на українській землі зводити бій ясні й темні сили. Ясні, які хотіли добра українському народові, добрі сили. Темні, які кували для нього загибель, ворожі сили. Кождий по своїй змозі помагав добрим силам і ставав до боротьби проти ворожих сил.

І українська дитина витягала свої руки. Вона хотіла також стати по стороні світлих сил, хотіла своїм усміхом розігнати хмари і слабими рученятами допомогти до перемоги...

В своїх молитвах до Великого Дажбога, подателя всего добра й щастя, просила о те, щоби на її землі-вітчині запанували добрі сили.

— Коли покінчить ся те лихо? Коли даси, Великий Дажбоже, утомленим одпочити, і всім стати добрими людьми?

Великий Дажбог сказав:

— Люба дитино! Я все приготував до перемоги й панування добрих-ясних сил. Я дав тобі твій власний світ, світ ясний, рожевий. Плекай його! Полюби усею силою своєю, усім умом твоїм і серцем твоїм свою країну і людей, що замешкують її. Як увійдеш у життя, не допусти до себе думки про відступство від твого світу, від свого народу. Не стань рівнодушною до справ його.

А тоді не буде приступу ні одній ворожій силі до твоєї перемученої країни.

— Однак хочу, на твою щирю молитву-просьбу, допомогти тобі. Хочу, щоби ти пізнавала світ кожного твого брата й сестри, хочу, щоби й ти могла своїм світом із ними поділити ся.

— Одного лише жадаю від Тебе. Зложи клятву-присягу понести свій світ — як побідний стяг — як найдовше у життя, а несучи його, не завагай ся ніколи ні на хвилину йти там, куди покличуть тебе мої ясні добрі сили!

Дитина поклала ся.

І Великий Дажбог дав дітям їх діточий часопис!

Світ Дитини.

Діточий світик — зільничок
Й маленький і без краю,
Не збагнеш чару всіх квіток
Й діток думок розмаю.

Тут коником іграєть ся,
Там лялечку нестить,
Й слізками заливляєть ся,
Й ураз вже сміх дзвенить.

Там в казочку вглубили ся,
Тут співанка манить,
Тут очка в книжку випли ся,
Там зір в простір летить.

Й снідили би край татка враз
І бігалиб полями,
І цвіти рвалиб і в сей час
Пестились би край мамі.

У мріях линуць в давнину
З князями і козацтвом,
Женуть з України Орду,
Ідуть у бій з хизацтвом.

То знов розмову заведуть
Про птички, чи про цвіти,
А то й пустують і кричуть,
Аж мати спинить діти.

Не збагнеш чару всіх квіток
Й діток думок розмаю —
Діточий світик зільничок
Й маленький і без краю.

Я. Вільшенко.

Коротка історія України.

(Для молоденьких читачів розповідь М. Г.)

І. Де живе наш нарід і що то є його історія.

Полуднево-східну полосу*) нашої части світа, що її називаємо Європою, заняв від давних-давних часів і займає досі *український нарід*. Довкола нього розмістилися інші народи, його сусіди. Від заходу сидять *Поляки*. Від полудня живуть *Словаки*, *Маляри*, *Румуни*. За Чорним Морем від полудня і від сходу *кавказькі і татарські племена*. Вище них і від півночі заточеним колом розсілися *Москалі*. Від Москалів на захід йдуть *Білорусини*; ті останні граничать уже з Поляками. Лише від полудня, а саме на просторі, де розлялося Чорне Море, не має наш нарід сусіда. Лише нечисленні *Татари* живуть на кримському півострові.

Зі всіма тими сусідами не жилося Українцям спокійно. Довгі й довгі віки треба було зводити з ними кроваві боротьби. В боротьбах показували себе Українці і сміливими і відважними. Деяких із них, а саме зі східних сусідів, удалося Українцям будь розбити, будь зробити нешкідливими. З усіма іншими були і є менші або більші непорозуміння. А тягла всіх тих сусідів на Україну жажда зисків, місцеві багатства і занадто супокійна та непотрібно уступлива вдача самого народу.

Бо й гарна, богата і різнородна се земля! Найдємо на ній і високі гори, просторі степи, урожайні поля, безмежні ліси, глибокі ріки, прекрасні озера. А навіть саме безкрає море ударає своїми синіми філями об береги України. Та й не бракує тут і грубого, дикого звіря й домашнього скота, лісової, степової, болотної й домашньої птиці, річної і морської риби. Земля родить усякого роду збіжа, деревина видає прекрасні овочі. Та й по-

лудневий овоч (помаранча, цитрина й інші) і виноград не бувають ніякою рідкою появою на Україні. З глибин землі добувають люде різні багатства. Золото й срібло, та найпожиточніші із усіх копалин: залізо і вугіль. Біла сіль, пожиточна нафта, дорогий земний віск подибують ся у великій кількості на українській землі.

А посеред тої чарівної краси і серед тих багатств живе український нарід. Рослі, вродливі й гарні се люде. Висока стать, широкі груди, темнавій, багатий волос, круглава голова, подовгасте лице, високе і широке, розумне чоло, чорні або сині очі, прямиий ніс, мірні уста, малі уха. Разом усіх є їх на сім великанському просторі около со- рока міліонів.

Розкинені на цілім просторі замешкують вони пишні села, що розклали ся над потоками та ріками. А всі оселі оповиті зеленими садами. Поміж садами біленькі хатки, що мов діти у білих сорочках у піймурки грають. Декуди зібрали ся люде в більшій кількості та потворили місточка й міста. З останніх найважливіший, найкращий та найдорожчий кожному українському серцю золототерхий Київ над широчезним Дніпром-Славутою.

Пильні й роботящі се люде. Одні з них займають ся хліборобством. А тому, що їх найбільше, називають наш нарід хліборобським народом. Другі займають ся торгівлею і промислом, ще інші ремеслом. Дехто вибрав собі духову працю і промишляє головою, инший заробляє руками на свій прожиток. Та всі вони близькі собі, бо належать до одної родини, одною мовою говорять, одну пісню співають, одну думку мають: бути добрями синами, свого краю,

*) Полоса значить стільки, що простір землі.

своєї вітчизни України. Сповнити сю думку-постанову можуть лише любов'ю один одного, бо вони почувають себе одною великою родиною, в якій мусить стати один за всіх, і всі за одного. Кілько разів прийшла така хвиля, що вони були загрожені ласкомим на їх добро сусідом, тоді ставали сміливо до боротьби, і з повною відвагою і завзятем складали своїй вітчизні податок із свого майна і життя. Не жалися нічого, бо їх вітчизна Україна була їм най-

вищим заповітом і найбільшим добром. Так роблять вони сьогодні і так поступали сотки літ тому назад. А свідками того є високі могили і самотні поодинокі гроби, що засіяли цілу Україну

Козак-бандурист.

немов на те, щоби кожної хвилі пригадувати нам, що ми діти славних предків, що ми не самі для себе живемо лише нинішньої днини і що так без ціли нам не вільно жити. Ми пов'язані сильними нитками із усіма нашими предками-бать-

ками, що полишили нам у спадщині нашу дорогу країну.

Крім тих німих свідків має наш нарід цілий ряд інших голосних свідків свого життя на протязі століть і тисячеліть. В самій давній давнині були свідомі, тямуші люде, що захоплені славними ділами предків і своїх сучасників то співали про них, то розказували про те, що вони зробили, то списували на вічну пам'ятку для прийдешніх поколінь. Одних за їх гар-

ну пісню наділив нарід звучною назвою боянів, пізніше кобзарів-бандуристів. Других за їх цінні слова назвав літописцями. В кождім десяткові літ було доволі таких співців, було доволі таких мужів, що переказували потонности славні діла вибраних мужів народу.

Літописець Нестор.

Щоби ще сильніше зробити вражінє на сучасних, ті співаки уживали многострунних інструментів і складали чарівні пісні, що співали славу тих, що вже відійшли у ліпший світ, закривали до праці і хоробрих діл тих, що жили, і полишили усе те до наслідування усім тим, що прийдуть

у будуччині до життя. Так зложили вони безперервну історію народу, і ми пізнаючи її, чуємо себе повязаними сильним ланцом спільності із нашими предками. В нас зростає горяча жажда пізнати, чиї ми діти і яких батьків, що вони до-

брого й славного зділали, а де похибили. З їх діл ми хочемо навчитися, що нам робити, і чого вистерігати ся. Бо з тих діл говорять вони до нас живими язиками, пламенною мовою, невідгаслим огнем любови до краю й людей.

Бій о Київ.

Товариська гра для українських дітей

уложив Др. О. Т.

Мусите завдати собі трошки труда і нарисувати по поданому тут взірці боєвище для сеї забави, бо воєнні обставини не дозволяють нам дати вам усе готове за дешеві гроші. При старанню не трудно се виконати, а дечого можна навчитися.

На аркуші білого пакуноквого паперу нарисуйте при помочи шнурка як найбільше коло (в промірі 60 см. або й більше). В нім нарисуйте тонко олівцем (щоб можна опісля витерти гумою) два проміри прямо-вісні до себе. Поземий промір назвіть „Північ-Полудне“ (правий кінець), доземий „Схід-Захід“ (долішний кінець). Кождий з чотирох лучів поділіть, починаючи від осередка на 30 рівних частий і поозначуйте числами від 1—30. Опісля придивляючись взірцеві врисовуйте у відповідні чвертки кола міста. Місце для

кожного міста можна визначити лінеалом і рисунковим трикутником так: Прикладається довгий лінеал (або просту дощину) прямо-вісно до проміру „Пн-Пд“ при числі поданим тут на першій місци по назві міста, а трикутник прямо-вісно до проміру „С-З“ при числі на другій місци.

Положене міст ось таке:

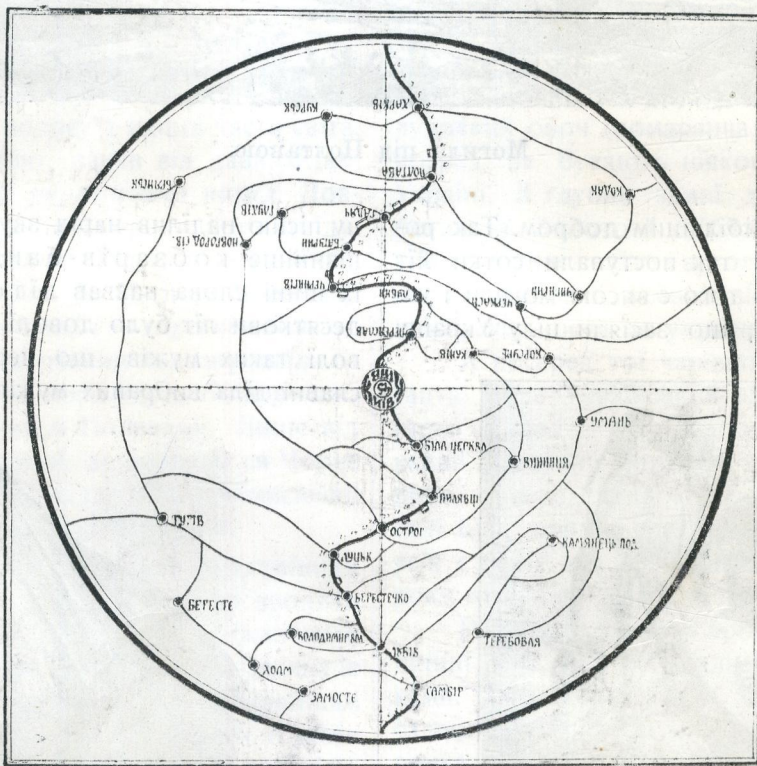
Турів 20, $10\frac{2}{3}$, Бересте 20, $17\frac{1}{3}$, Холм 12, $1\frac{1}{2}$, $23\frac{1}{2}$, Володимир Вол. 9, $20\frac{1}{3}$, Замосте 7, $26\frac{1}{2}$, Луцьк 4, $14\frac{1}{2}$, Берестечко 2, $\frac{1}{3}$, $17\frac{1}{2}$, Острог 0,12, Львів 0, $21\frac{1}{2}$.

Самбір 2, $\frac{1}{2}$, $25\frac{1}{2}$, Пилявці 3, $\frac{1}{2}$, 9, Біла Церква 2, $\frac{1}{2}$, 5, Теревовля 7, 21, Камянець Под. 14, $13\frac{1}{4}$, Винниця 11, $6\frac{1}{2}$, Умань 17, $\frac{1}{2}$, 3.

Кодак 19, $22\frac{1}{2}$, Чигирин 17, $\frac{1}{2}$, 8, Корсунь 14, $\frac{1}{2}$, $2\frac{1}{2}$, Черкаси 12, $7\frac{1}{2}$, Канів 8, $3\frac{1}{3}$, Полтава 4, $18\frac{1}{2}$, Харків 3, $24\frac{1}{2}$, Лубни 3,8, Переяслав 2, $\frac{1}{4}$, $4\frac{2}{3}$, Гадяч 0,15.

Батурин 4,12, Чернігів 5,8, Курськ $5\frac{1}{2}$, $23\frac{1}{2}$, Глухів 9, $\frac{1}{2}$, $14\frac{1}{2}$, Новгород Сів. 13,11, Брянськ 19, $\frac{1}{2}$, 17.

Там, де трикутник притикає до лінеалу, лежить до-тичне місто. Коли ви визначили всі міста, получите їх дорогами як вказує сей взірець (між иншим також Бересте з обводом кола). В середині кола нарисуйте маленьке колісце — се на-звіть Київ і дайте число 45. Дороги, що ведуть до Києва, одна зі Сходу, друга з Заходу, се головні дороги. Кожду поді-

Плян гри.

літь на 44 частий після взірця і в відповідних місцях назначить „мости“ (погляньте на мапу, на яких ріках)! Всі інші дороги звать ся бічні. Потягніть усе чорнилом, лиш вимажіть проміри.

До гри потрібно ще:

1) Стілько шпильок із хоруговками (або маленьких жовнярів або пеньків від шахів), кілько грає осіб;

2) Одної кістки (шестистінника) з точками або числами від 1—6, як до гри в перегони і тим подібних.

Правила гри:

1) На головній дорозі жовнір (хоруговка) поступас стільки чисел вперед, кільки показала при меті кістка. Кісткою кидають з висока на переміну обі партії, що з противних кінців дороги С—З ідуть на Київ.

2) На мостах, що займають одну або 2 точки, тратить ся „на будову зірваного мосту“ час одного мету кісткою.

3) В містах при головній дорозі треба кинути кісткою, немов зажадати від команди дальших приказів. На кістці означає:

1. Іди на право, потім на право.
2. На право, потім питай знову.
3. На ліво, потім на ліво.
4. На ліво, потім на право.
5. Вперед, куди хочеш.
6. На ліво, потім куди хочеш.

4) На бічних дорогах іде жовнір від розпуття до розпуття. Коли з бічної зійшов назад на головну, то йде вже по ній далше. На розпуттях же на нові прикази.

5) З обводу кола вертає без приказу до початку своєї дороги, задержуючись при подибаних дорогах.

6) Коли на одній дорозі зйдуть ся противники так, що при меті кісткою один впадає на другого, рішає між ними бій кісткою на переміну, хто скорше осягне число 15, або його перейде. Побитий вертає в попереднє місце, побідник іде вперед. Потім може знову прийти до бою.

7. Виграє партія, котра перша впровадила свого жовніра (одного або більше, після умови) до Києва. Жовніри, які щасливо перейшли остатнє місто перед Київом, облягають столицю так довго, аж мет кістки вкаже точно 45.

Як самому робити забавки?

Ось вам, любі діточки, кільки взірців, на основі яких навчите ся дуже легенько робити собі забавочки із усяких неужиточних предметів.

Бюрко, яке бачите на сім образку, робить ся з порожних пуделок від сірників. Чотири пуделочка приклеєні одно поверх другого творять ноги або підставу. Пять пуделочок, посклеюваних уздовж, а три поперек, дають верх бюрка. Зверху знов пять пуделочок творять шуфлядки. Вони висуюються дуже легенько, коли там, де стоїть ключик від шуфлядки, причіпимо круглі гузички.

Крамницю — яку бачите низше, можна зробити із звичайного картонового пуделка. Полочки в середині викроюєть ся із кавалків текстури (пр. з накривки від пуделка) і приліплюєть ся їх одну над другою до вподоби. — Стіл або ляду

робить ся з пуделочок від сірників так само, як бюрко. Можна їх також викроювати з текстури, а відтак зліпити, або зшити.

Ляльки можна також дуже легко самим робити. На руки і ноги беремо патички із ужитих сірників. Голову і кадовб робить ся з вати або вовни, яку обшиваємо кусником білої шматки. Ніс, очі і волося можна намалювати чорною фарбою. Убрання шиєть ся із усяких барвних шматок і відпадків.

Хлопчик і дівчинка, що їх бачите на сьому образочку — мають на ногах довгі совги, які зовуть ся

„нарти“ або лещета, зроблені також із патичків від сірників. До виконування сих робіт мусить кождий заосмотрити ся в гому до ліплення або сіндетікон, фарби, кольоровий папір до витинання і наклеювання всяких зверхних прикрас на сих забавках.

Лис і зайчик.

(З німецького).

Одного разу лис і заяць вибрали ся разом у дорогу. Була зима. Кругом було пусто. На полях не показувала ся ніде ні одна мишка.

О.К.

— Се поганий час, — став нарікати лис. — Мене аж тут під черевом тисне з голоду.

— Ой дійсно — відказав зайчик — усюди тут пусто. Я готов навіть зїсти свій власний хвостик, коби лиш міг його у ротик дістати.

І так засумовані мандрували дальше. Аж ось узріли з далека маленьку дівчинку, що йшла з міста до села. Вона несла в руці кошичок, з котрого розносив ся приємний запах свіженьких булочок, що так дразнив нюх зайчика і лиса.

— Слухай — каже лис до заяця — розтягни ся поздовж при дорозі тай удавай неживого. Як дівчинка тебе побачить, певно задержить ся тай

О.К.

поставить на землю кошик, бо схоче тебе задля твоєї нужденної шкірки піднести (із заячих шкірок роблять рукавички, та підшивають шапки). Тоді я вхоплю кошик і будемо мати оба що їсти.

Заяць послухав ради лиса, унав на землю й удавав мертвого.

Лис знов скрив ся за горбоком із снігу та ждав. Усе так склало ся, як прочував штудерний лис. Скоро дівчина надійшла і узріла мертвого зайчика, поставила на землю кошик і схилила ся над ним. Тоді лис скоренько вхопив у зуби ко-

О.К.

шик і став із ним утікати через поля. Як се покмітив заяць, зараз віджив — зірвав ся на рівні ноги тай помчав за своїм товаришем.

У лиса однак і думки не було задержати ся. Він не мав охоти ділити ся так гарною добычею, а навпаки давав зайчикови зрозуміти, що волисть сам зїсти всі колачики.

Сей намір лиса не подобав ся заяцеві і він відізвав ся до лиса, коли переходили попри малу саджавку:

— Якби се було гарно, наколиб ми могли дістати ще кілька рибок до сих булочок. Малиб

О.К.

ми тоді пир, як великі пани. Знаєш що — спусти свій пушистий хвіст у воду, тай риби, які не мають тепер у воді що їсти, зараз причіплять ся до нього. Але спіши ся — бо саджавка вкоротці замерзне.

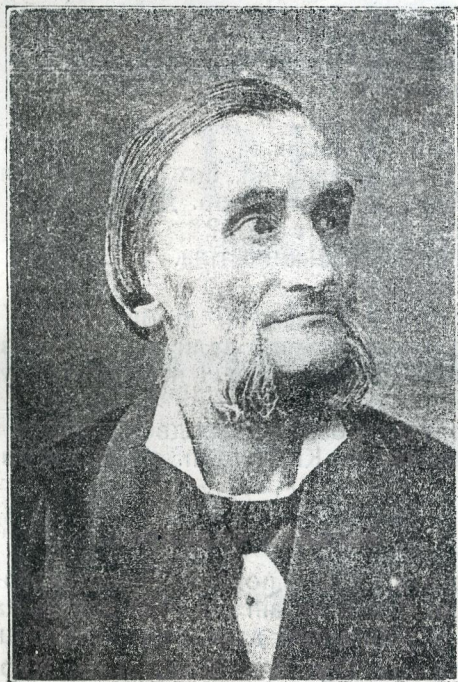
Лисови сподобала ся ся думка. Він побіг до саджавки, яка вже починала замерзати тай спустив хвіст у воду. Вкоротці хвіст так сильно примерз, що годі було його відірвати. Тоді заяць забрав кошик, і на очах нещасного лиса, позідав усі булочки.

— А ти пожди, аж лід розмерзне — сказав на прощане до лиса — пожди аж до весни...

І побіг у лїс — злобно підсміхаючись. А лис дзвувів за ним із пересердя, як злий пес на припоні.

Леонід Глібів (Дідусь Кенир).

Дідуся Кенира добре знали українські діти в 90 роках минулого століття, бо він писав для них у „Дзвінку“ чудові байки та завдавав гарні загадки. І з вас багато певно читало дещо з тих його байок, як пр. „Бжол та мухи“, „Прохожі й собаки“, „Вовк і вівчарі“ і багато и. Писав

Леонід Глібів.

він також і чудоні вірші до співу ось як пр. „Стоїть гора високая“, „Летить голуб понад полем“. Своїми байками виховав дідусь Кенир ціле покоління. Багато з тих дітей, що розчитували ся в його байках у „Дзвінку“, тепер визначними людьми на Україні, а багато зложило свої буйні голови за її волю. Дня 11 падолиста м. р. минуло 25 літ, як дідусь Кенир помер.

На лекції французького.

Учителька до учениць: Як говорить ся le coeur, чи la coeur? (серце).

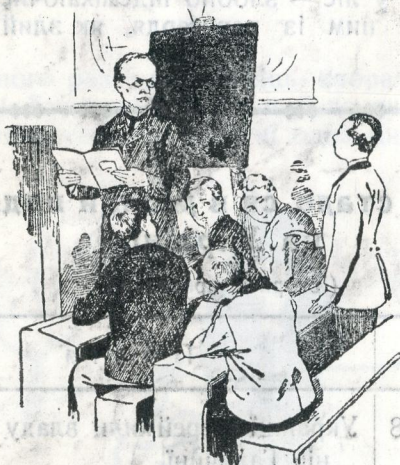
На се відзиваєть ся донька одного реставратора: — Мій татко все каже, що: liquer... (горівка).

Що коли стало ся в місяци падолисті на Україні.

(Історичні пригадки.)

День	Рік	Подія
1-го	1918 1915 1848	Українці переймали владу у східній Галичині. Бої У. С. С. під Семиківцями. Польське повстанє у Львові.
2-го	1918	Українська Національна Рада у Львові видала маніфест до всіх жителів краю і проголосила Східну Галичину — Західно-Українською Републікою.
3-го	1914 1885 1848 1648	Бої У. С. С. під Трухановом. Умер галицький поет Микола Устиянович, сей, що зложив прегарну пісню: „Верховино, світку ти наш“. Австрійський генерал Гамерштайн збомбардував Львів. Гетьман Богдан Хмельницький залишив облогу Львова.
6-го	1811	Уродив ся в Підлісся перший галицько-український поет Маркіян Шашкевич.
10-го	1888 1838 1709	Помер звісний галицький діяч о. Стефан Качала, фундатор Бурси для учеників у Тернополі. Помер у місті Полтаві поет Іван Котляревський, що перший став писати свої твори чистою народньою мовою. Московський цар Петро I здобув і знищив місто Батурин, садибу гетьмана Мазепи.
11-го	1893	Помер звісний байкопис Леонід Глібів, що писав прегарні байочки для українських дітей.
15-го	1648	Богдан Хмельницький облягає і здобуває твердиню Замостє.

Веселий куток.

Нетерпеливий.

— Малий Славко був учеником І класу. Коли вернув першого дня по науці додому, стала його мама розпитувати, як йому подобалося в школі?

— Все дуже гарно, мамусю — відповів Славко. Пан учитель дуже добрий; в класі повно образків — але, мамцю — коли то вже будуть вакації?...

□ □ □

На годині зоології.

Учитель: Як довго може жити заяць? — хто знає?!

Ученик: Доки його не застрілять.

□ □ □

Влучні відповіді.

З релігії.

На науці катехізму в сільській школі питає місцевий парох ученика: Чи є на світі злі люди?

Ученик відповідає — що є!

Тоді парох каже йому сказати, як ті злі люди називаються (грішники).

— „Здекуційники“ (екзекутори податків) — відповів резолютно хлопець.

□ □ □

З рахунків.

Учитель: Кілько то буде, як до півпяти (т. зн. чотири і пів) додамо ще раз стільки?

Ученик: Буде ціла... п'ята!

Загадки.

Що се таке?

Від **Р** починається та живе у воді,
Від **М** вимапляється, а росте в городі,
Від **Л** бере назву червона лісочка,
Ось і вам, діти, ціла загадочка!

Перехрестна загадка.

+

— + —

— — + — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

— — — + — — —

Значіне висказів:

1. Співзвук.
2. Протяг часу.
3. Ріка в Сербії.
4. Край в Європі.
5. Те саме назвиско, що з гори в діл.
6. Місто засноване кор. Данилом.
7. Чим їздимо в зимі?
8. Часть людського тіла.
9. Самозвук.

Уложити так вискази, щоби букви в місцях, означених хрестиками, дали назвиско звісного українського письменника і народнього учителя.

За влучну розвязку сих двох загадок призначено книжочку Р. Кіплінга п. з. „В джунглях“.

□ □ □

Загадка складова.

Зложити 7 слів із поданих низше складів, з котрих перші букви читані від гори дадуть назвиско славного українського атамана (полководця).

Склади: **Ру, ба, Ель, лав, Юр, тру, Ан, ка, ба, риж, глїя, ко, Па, рик.**

Значіне слів:

1. Місто у Франції.
2. Остров на Середземнім морі.
3. Музичний інструмент.
4. Є в кожній клясі.
5. Імя хлопця.
6. Перший український князь.
7. Край в Європі.

За влучну розвязку сеї загадки призначено до вильосовання премію: „Казки братів Грімів“ з образками.

Передплата по кінець року 1919:

в Галичині: 8 корон, на Україні: 8 карбованців, в Польщі і Німеччині: 5 марок, у Франції: 4 франки, в Америці: 2 долари.

:: :: :: :: Поодинокє число коштує 2 корони. :: :: :: ::

Редакція і Адміністрація: Ринок, ч. 10.

Замовлення на висилку часопису та передплату прямувати на адресу: Михайло Таранько, Львів, вул. Зіморевича, ч. 3.

Видає і за редакцію відповідає: Михайло Таранько.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Україні.

Із душі цілої, з усього серденька,
Люблю Тебе, рідна Україно-ненько.
Люблю і вас, ниви буйні, колосисті,
І степи як море синє, розложисті.
Люблю і садочки вишневі цвітучі,
І ріки могутні та бистротекучі;
І ті стародавні високі могили,
Що прадідів кости собою покрили.

Люблю й ті високі піднебесні гори,
І гаї зелені і ліси і бори.
Люблю й соловейка, що в гаю співає,
Що радощі єє, тугу розганяє.

Але над все люблю я мій Нарід рідний,
Хоч Він у неволі, хоч Він такий бідний.
Люблю Тебе щиро, люблю до загины,
Моя Україно, Ненечко єдина!

Марко Л.

Медведик.

На муріжці серед двора,
Гуляла дівтора.
Гостинчики переглядала,
Що матінка надавала.
Нумо в медведика гуляти!
Сусідний хлопчик став казати.
„Славно!“ — почали всі кричати.
„Медведиком-бурмилом буду я, —
Сповідася хлопя.
„Гарчатиму на вас, мов хочу похапати,
А ви кажіть мені: Медведику, цить, цить!
У рот гостинчики потрошечки кладіть!“
Послухали, — всі до купки збились,
І в медведика гулять заходились.
Лежить медведик і гуде,
А дівтора у рот йому кладе,
По трошки і по половинці
Повідавали всі гостинці.
„Тепер ви кидайтесь медведика побить“ —
Навчас хлопчик; — „прутики беріть!“
І діти віточки побрали,
Медведика ганяти стали.
Ведмедик хитрий, скік та скік,
Сюди туди — зі сміхом втік!

Коротка історія України.

(Для молоденьких читачів розповідь М. Г.)

(Далі.)

II. Найдавніші часи.

Більше як тисячу літ тому назад не займав наш нарід таких великих просторів, як сьогодні. Тоді жив він на полосі між Сяном і Дніпром, у північній частині теперішньої України. Наразі не міг він розширяти ся даліше на полудне до Чорного моря. Житє не було там безпечне і тому мало хто там поселяв ся. Се була дорога для різних народів, які переходили туди на протязі довгого ряду століть із Азії до Європи.

На північнім просторі не було людей так багато й не жили вони так густо, як у нинішніх часах. Їх оселі були від себе далеко віддалені, а в поодиноких оселях мешкала що найбільше одна родина, яку звали в тім часі родом. Змагали однак до того, щоби родина була чисельна, бо й веселійше і безпечнійше було їм разом. Уся земля довкола оселі була їх власністю. Управляли її разом, спільно споживали плоди управленої землі, та спільно захищали її перед другою родиною, як би вона хотіла поселити ся десь недалеко і забрати частину тої землі для себе. Худобу випасали на просторах лугах, ловили в лісах звіра, а в ріці рибу, держали свою пасіку, витягали мід та споряджували з нього напій, який в часі свят або родинних веселих і сумних обходів був на столі у кожній хаті.

Найліпше вело ся нашим предкам тоді, коли в роді панував лад і порядок. Все було в пору зроблене: Поле обсіяне, збіже зібране й худібка добре удержана. Вони потребували одної людини, щоби надавала лад. Найвідповіднішою до того особою був найстарший в роді. Його сивий волос, розумна голова, довге житє давали йому право приказувати всім, а всі повинували ся добровільно його приказам.

Згодом ставав рід численніший і не міг помістити ся в одній оселі. Тоді одна частина роду вибирала ся з найближчими своїми членами і з частиною добутку та шукала собі нових осель. Память спільности поміж членами, що остали на

місци, і виходцями, не затрачувала ся ніколи. Вони й на іншій місци були свояками давного роду і відвідували себе, коли трапила ся до сього нагода. З часом родів більшало і вони всі разом називали себе племенем, якого початок був один і той самий. Тому вже в найдавніших часах стрічаємо племена, розкинені на українській землі. Прибирали вони собі назви. Звичайно від місця, на яким поселили ся. Де було більше управного поля, як в околиці нинішнього Києва, там називали себе Полянами. Де були великі ліси, як на захід сонця від Полян, там мешкали Деревляни (назва походить від дерева). Висунули ся більше на північ поза Дніпро, названо їх Сіверянами (сівер значить у староукраїнській мові північ). Прибирали також і інші назви. Племя над Бугом звало себе Дулібами, під Карпатами Хорватами, над Дністром Тиверцями, над Богом Уличами. А всі разом прозвали себе Слов'янами від того, що слова, яких уживали, були для них усіх зрозумілі.

Те зрозуміле слово було першою ниткою, що вязала племена поміж собою. Воно нагадувало їм спільне родове походження, ним передавали собі спільні події в поодиноких родах і племенах. Бувало зійдуть ся осінними чи зимовими вечорами в хаті при огнищі, що стояло на середині, та слухають оповідань про те, як жило ся їх дідови, чи прадідови, як він пробивав ся крізь житє. Не пропускав нічого, бо все було важне для молодих. Се була їх школа, з якої виходили багатші досвідом. Їх займало те, хто перший винайшов огонь, хто перший навчив управи рілі, як уліпшували ся знаряди житя, боротьби зі звірами й напасниками. Та не все заховало ся так ясно в пам'яті. Письма не було, усе переходило лише з уст до уст, від рода в род. Забували ся імена заслужених предків, а на їх місце ставали вічно свіжі, вічно нові сили природи.

(Далі буде.)

Порадив собі.

В однім селі жив собі малий Василько, дуже великий збиточник.

Раз провадив він на мотузку телятко, що на всі боки крутило ся та хотіло йому вирвати ся з рук.

Як раз поруч нього переїздив повозом дідич сього села.

— Чому ти не зняв передімною шапки? — кричить на Василька розлючений пан.

— Я зараз здійму шапку і поклонюсь вам, пане, тільки злізьте з брички тай подержіть мені на сю хвилю телятко — просить його чемненько Василь.

Пан не сказав ні слова і відїхав збентежений даліше.

Три царства.

(Кілька листків із житепису землі).

Написав Др. Ол. Тисовський.

При копанню керна і глибоких ям у землі на-
дять люди нераз сліди звірят і рослин, які жили на землі
ще поки появил ся на ній чоловік. Із сих останків можна
зовсім добре представити собі, як виглядав тодішній світ,
та що на ній жило й росло. Отсе оповідане має на меті
немов наблизити до нас сі безмірно давні часи і події,
щоби вони віджили в нашій уяві. Се, що тут описане,
в основі зовсім правдиве, лише розмови, як се кождий
легко догадаєть ся, видумані. За те при їх помочи легше
зрозуміти се, чого ніхто з людей не міг бачити, ані запи-
сати. Як на основі старих документів можна написати по-
вість про давні історичні події, так на основі скаменілих
останків живих істот можна було списати отсе оповідане.

1. Завойовники давного світа.

Знову свитав день. Як хлопчик, що скунав ся
в гірськйм ручаю, виходить поволи, ступаючи обе-
режно з каміня на

камін, іще хилєть
ся, ще держить ся
підводного каміня,
так непевно, з про-
вола виринуло мра-
чне Сонце з під ови-
ду на беріг світа, о-
трясло зі себе срі-
блисту росу і ясным
блеском сховзло ся
по безмежнім зер-
калі самітних вод.
Настав знову день,
подібний до всіх тих
одноманітних днів,
що їх уже міліона-
ми начислило в сво-
ім записнику зну-
джене Сонце. Жа-

дного руху, жадного звуку — лише від часу до
часу підносили ся тихцем опари з теплих озер,
щоби хоч на хвилю злобно заслонити Сонцю
його мету: далеку точку на овиді, при якій воно
все кінчило свою дневну службу.

При однім із берегів зачорніло ся щось.

— Певно знову котре з тих дерев, що не
знати по що так густо поросли береги каламут-
них озер, надумало ся вкінці покинути се скучне
житє... — Так подумало Сонце і покотило ся туди,
щоби поглянути, як то коло велита вештати ся
муть дрібновиді гробарика. Вони, одинокі рух-
ливі співтовариші Сонця на сім пустім, мовчаливім
світї. Сонце не тямиле вже навіть, у котрім то дни
від часу, як на землі появил ся вода, взяли ся
звідкись сі дрібненькі бліді ества. Дивний вони
вигадали собі звичай — жити ся тілами погибших

дерев. Сонце цікавило ся ними, бо вони не тру-
дили його так, як сі дивоглядні зелені деревиска.
Дерева зуживали день у день богато його про-
мінїв до ладженя своєї чудної їди з води і вугля.
Сонцю забавило ся навіть поговорити нині об де-
чим із тими гробариками, чи як вони чомусь самі
себе звали, бактеріями.

Але якже здивувало ся Сонце, коли місто мер-
твого деревного пня, побачило якогось дивного
потвора, що виринав із каламутної води. Доси ніко-
ли воно чогось подібного не бачило. Найдивніше
видало ся йому се, що сей потвір порушав ся зо-
всім сам із себе і сунув ся по болоті в сторону ліса.

— А ти куди? — озвало ся зараз Сонце і на-
доказ, що має право знати, що за новий гість по-

явив ся на землі,
вдарило його по
хребті своїми горя-
чими проміннями.

— Уух! — фукнув
гнівно потвір і пір-
нув під воду. Але
за хвилю виліз зно-
ву з упертим намі-
ром дістати ся в ліс.

— Куди, питаю?
— озвало ся Сонце
в друге і пригріло
ще сильніше.

— Чого тобі тре-
ба? — відбуркнув
потвір.

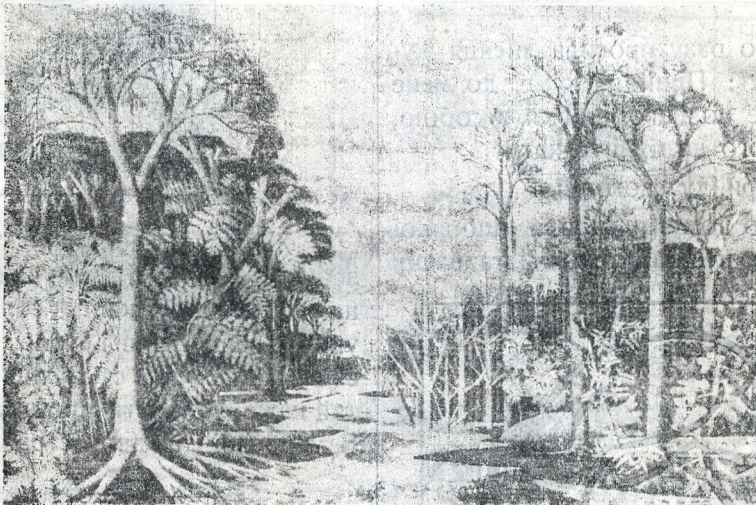
— Як то чого?
То не знаєш, що я
тут володію? Я-ж

пан сих лісів, що їх моїм світлом кормлю і сих
широких земних просторів, що їх моїм теплом
грію. А ти хто, що смієш без мого дозволу хо-
дити по суші і лізти в мої ліси?

— Що ж се? не пізнаєш, з якого я роду? —
захрапів потвір, занурений хвостом у воді. — Не
знаєш, що мої батьки і весь мій рід панує там,
у безмежнім царстві вод?

— Се дуже гарно — глузувало Сонце —
хоч по правді я не обовязане знати, що там
у глибині ваших вод дієть ся. Яким одначе пра-
вом влазиш ти в мою область?

— Яким правом? Зовсім простим, бо нам
у воді вже тісно, вже нема в нас що їсти, вже
один другого поїдаємо. Тому я відважив ся, не
зважаючи на перестороги, прослідити, чи тут не
було би ліпше. (Далі буде.)

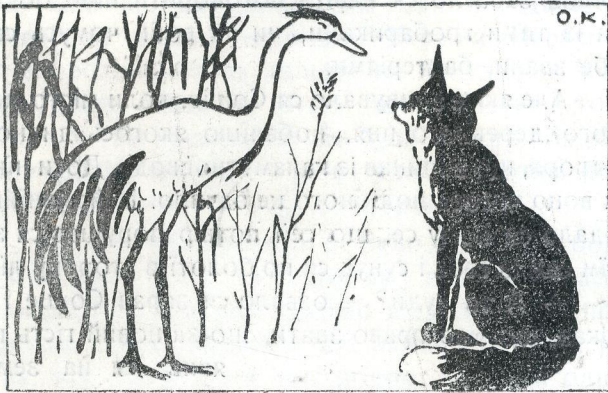

Багна порослі деревами,
що росли в часах, про які оповідаємо.

Журавель і лисиця.

(із „Народніх байок“ В. Гнатюка.)

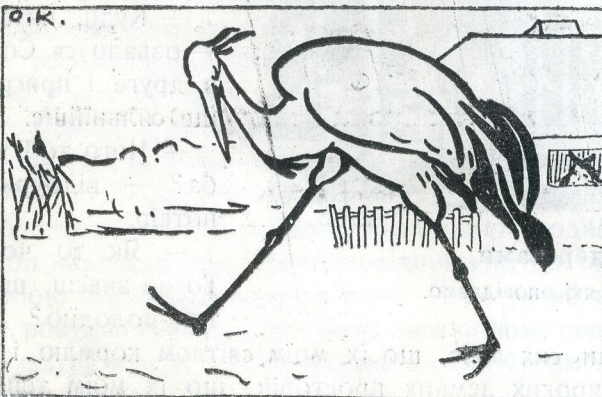
На болоті в очереті жив на купині журавель, а не подалеко від нього жила лисиця. Вони щодня зустрічалися і нерозривно доводилося їм вести розмову про своє життя. Кілька разів ходили до

дрохви в куми. Одного разу просила лисиця журавля до себе в гості: Прийди, куме, до мене в гості. Ми давно вже познайомилися з собою, а й досі одно в другого не були в хаті.

Добре, кумасю, прийду сьогодні.

Побігла лисиця до дому, наварила пшоняної каші на молоці, виляла її на плитенький тарелець

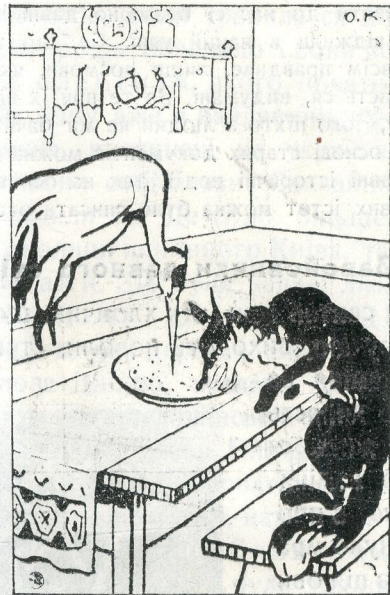
і дожидає гостя. Надійшов журавель, лисиця засадила його за стіл та й усе припрошує: Їж, їж, куме, не соромися, будь як у себе дома.

Журавель нахилив голову до тарелі, посовав дзьобом по ній то сюди, то туди, але не зачіпив нічого, і в рот ні крихітки не попало. Лисиця-ж не дрімала, швиденько язиком лизь-лизь і живо випорожнила тарелець. Тоді й каже до журавля: Не будь, куме, гнівний, що більше не маю чим погостувати тебе. Чим хата богата, тим і рада...

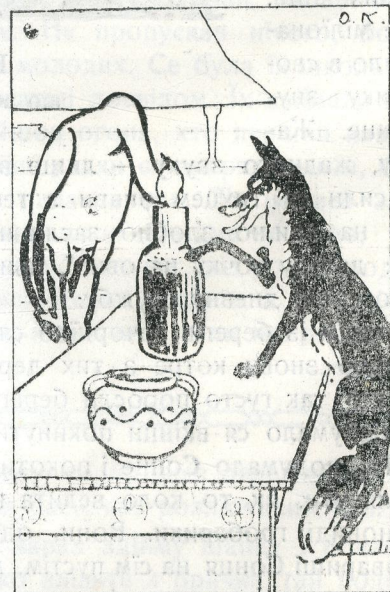
Журавель розгнівався на лисицю за її хитрощі, але не сказав нічого, тільки подумав: Почекай, поганко, я тебе угощу так, що ти будеш довго згадувати кума.

Відходячи від лисиці журавель запросив її до себе на обід: Прийди ж і ти, кумасю, завтра до мене, я постараюся за смачний обід.

Добре, добре, прийду. Я твій гість.

Журавель роздобув тимчасом кубок із вузьким горлом і гладунчик із широким. У кубок наклав гречаної каші з солониноюю, а в гладунчик укинув живу миш і стояв, очікував гостя. Дивиться в вікно, мчить лисиця. Він уклонився низько та й каже: Милости прошу, кумасю, сідай обідати. В мене обід із двох страв.

Почали вони обідати. Журавель раз по раз устромляв голову в кубок та на увесь рот ковтав кашу, а лисиця вертілася біля кубка, виляла хвостом, облизувалася та каші не могла дістати.

То понюхає, то лизне край кубкового горла, то загляне в середину, але голови ніяк не просуне. Бачить лисиця, що журавель доїдає кашу, відійшла від кубка і приступила до гладунчика. Побачивши в гладунчику миш, сказала: Ти, куме, доїдай кашу, а я возьму ся за другу страву, щоби швидше...

Кинула ся лисиця до гладунчика і на силу всунула в нього свою голову; саме в горлі йшла дуже туго. Просунувши голову, лисиця стала кланцати зубами, ловила миш. Мотала головою, поки миш попала їй у рот. Вона схрупала миш і почала думати, якби ослобонити свою голову. Журавель доїв кашу таї каже: Не будь гнівна, ку-

масю, що більше не маю чим тебе угостити. Чим багатий, тим радий...

Лисиці стало соромно, що вона через свою жадобу влізла з головою в гладунчик таї ніяким чином не може її звідти витягнути. Побігла від журавля разом із гладунчиком. Поки добігла до дому, збила ся з дороги, поплела ся навмання і наткнула ся на пастухів. Пастухи похватали бучки, оточили лисицю таї почали її окладати бучками.

Куди лисиця не кинець ся, все на бучок наткнець ся. Пастухи таки добре напарили їй ребра і були би може й до смерти дотовкли, якби один хлопець не вдарив несподівано по гладунчикови та не розбив його. Лисиці стало видно, куди тікати, шмигнула від пастухів і помчала ся, кілька духа стало, аж курява підняла ся.

Від тої пори дружба між журавлем і лисицею розсохла ся. Лисиця втекла в ліс і вже більше з журавлем не зустрічала ся.

Легке питанє — трудна відповідь.

Товариська забава.

Коли зійдець ся вас 5—8 осіб, бавте ся так: Сядьте кругом стола й оден нехай буде провідником. Він пороздає всім однакові карточки й олівці. Кождий напише на своїй карточці виразно одно, по зможі дотепне питанє. Приміром:

- 1) Чому нині дощ?
- 2) Як звати мою сестру?
- 3) Чому Ромко сумний?
- 4) Хто виграє?
- 5) Коли кінець війни?

Опісля віддастьте сі карточки провідникови, який зазначить котренебудь питанє числом 1, помішає їх і пороздає вам назад. Хто дістав питанє з одинкою, пише перший під питанєм відповідь. Першу букву своєї відповіді подає голосно своему сусідови з правої руки, а провідник уважає щоби все відбувало ся по принисам. Приміром на перше питанє пише перший відповідь: „Осінь на дворі“,

з чого подає сусідови букву „О“. Сусід відповідає на питанє, яке дістав так, щоби на початку було „О“ пр. *Оля* і подає дальшому сусідови дві перші букви *Ол*. Третій починає свою відповідь поданими буквами пр. „О! лїпше не питай!“ і подає сусідови 3 букви: О, л, ї. Сей відповідає пр. „Олі брат“ і подає О, л, ї, б. Пятий може відповість: „О! лїберали скоро її покінчать“. Хто до 2 мінут не годед дати відповіді, або хто дасть зовсім нерозумну відповідь, платить фант. Коли всі дали свої відповіді, провірюєть ся все відчитуванєм. Кому товариство докаже, що він міг дати відповідь, а не вмів, сей платить подвійний фант. Забаву повтаряєть ся пару разів, аж зберець ся більше фантів, які опісля має собі кождий викупити виконанєм якоїсь легкої роботи (спів, деклямація, то що). Відміни сеї забави подамо иншим разом.

Др. О. Т.

Весіле горобця.

(Зі збірки народніх пісень В. Гнатюка.)

Горобчикок малесенький,
 На ніженьку кривесенький,
 Задумав він женити ся.
 Зварив пива тай без хмелю,
 І без хмелю й без ячменю,
 Без ярої пшениченьки.
 Взяв за дружбу снігурейка,
 За піддружбу соловейка,
 За свашечок чечіточок,
 За світилок жовтобрюшок.
 Отсе я вже весь рід зібрав,
 Лиш одної сови не взяв!
 А совонька не гнівалась,
 Сама вона привіялась.
 Сіла сова позад усіх,
 Позад усіх і висше всіх.
 Сіла собі на припічку
 Та заграла у скрипочку.
 Горобчикок малесенький,
 На ніженьку кривесенький,
 Пішов собі танцювати.
 Розпурхав ся, розпівкав ся,
 Станув сові на ніженьку —
 А совонька розгнівалась,
 Зірвала ся, повіялась!
 Вернись, сово Іванівно,
 По батькови Степанівно!
 Ой брешеш ти, горобейку,
 Не так звала мене ненька.
 Звала мене Іванівна,
 По батькови Симонівна!
 Не верну ся, горобейку,
 Не верну ся, Степанович!
 Ов! Ї в мене ліпші тебе!
 Ї сорока Гордіївна,
 І ворона Коріївна!

Хибно зрозумів.

Учитель: Кілько день має годин?

Ученик: 25.

Учитель (здивовано): А то чому?

Ученик: Бо пан учитель учера казали, що від нині день уже о годину довший.

□ □ □

Незадоволений.

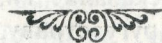
Учитель: Чоловік ніколи не задовольняється тим, що має і все хотів би мати ще більше...

Івась (що власне перед хвилиною дістав у „шкіру“): А я ні, прошу пана!

□ □ □

Скороговірка.

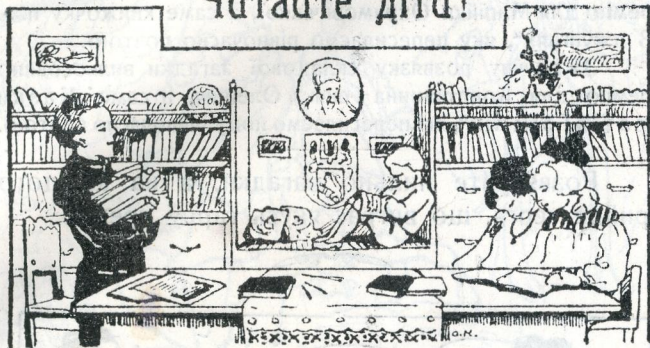
Ану-же скажіть швиденько: „Перепел підпідьомкав, перепілка підпідьомкує, а перепелята перепідпідьомкали“.

Що коли стало ся в місяці падолисті на Україні.

(Історичні пригадки.)

День	Рік	Подія
16-го	1709	Вибрано гетьманом України Івана Скоропадського в Медвежих Лозах над Куруковим озером.
	1625	Переговори і угода козаків із Поляками. Вибір Михайла Дорошенка козацьким гетьманом.
	1915	Умер на заслано в Києві визначний український філантроп, Кость Паньківський, основатель численних інституцій у Львові.
18-го	1838	Уродив ся в Стеблеві, недалеко Києва, український письменник Іван Нечуй Левицький.
	1918	Завішене оружжя на 48 годин і розпочин переговорів між Українцями й Поляками в боротьбі о Львів.
19-го	1698	Помер в Ярополчу у глибині Росії гетьман Петро Дорошенко, внук Михайла, якого народ прозвав „Сонцем Руїни“. Він прожив 71 літ.
20-го	1709	Московський цар Петро І. приказав зрубати голову козацькому полковникови Чечелеви, за оборону Батурина перед Москалями.
21-го	1918	Зірване переговорів та завішення оружжя між Поляками і Українцями в боротьбі о Львів.
22-го	1918	Польські війська займають Львів. Відворот Українців з міста і початок облоги Львова.
23-го	1873	Помер визначний український учений і етнограф Михайло Максимович.
24-го	1914	Побідоносний бій У. С. С. під Тухолькою.
29-го	1778	Уродив ся в хуторі Основі на Чернігівщині Григорій Квітка-Основяненко, перший український повістяр, що написав прегарну повість п. з. „Маруся“.

Читайте діти!

Найменшим читачам (5–7 літ).

Крушельницький Антін: **Нашим найменшим. Читаночки української дитини** з образками Олени Кульчицької. — Таких цікавих читаночок вийшло доси 37, і кожда має 14, а навіть більше образків. Як котре з вас прочитає одну читаночку, буде просити родичів, щоби йому купили інші читаночки. Ціна кожної книжочки 1 К.

Середнім читачам (8–12 літ).

Сев. Кабаровська: **Вкраїні служи!** Оповідання для молодіж. Львів, 1919. Ціна 3 К, ст. 49.

В оповіданнях заводимо знакомство з молодими Українцями і Українками, що показують дорогу, як треба служити Україні. А служимо їй добрими ділами, посвятою і любов'ю друг друга. Особливо тепер, коли остало поміж нами багато сиріт і безпомічних жертв війни, треба нам пам'ятати про них і просити родичів, щоби вони заняли ся бідними дітьми.

Генрих Шаррельмани: **Мізинчик.** Оповідання для дітей. Переклав О. Горущкий. Львів, 1919. Ціна 5 К, ст. 102.

Після поважної шкільної науки — весела розривка для вас, отся книжечка. Маленький пустій-Мізинчик, а виступає все в обороні правди й права.

Старшим читачам (від 12 літ і висше).

Юліян Опільський: **Іду на вас.** Історичне оповідання з часів князя Святослава. Львів, 1919. Ціна 14 кор.

Історичне оповідане з давних княжих часів. Князь Святослав се сміливий, хоробрий володар. Ніколи не боров ся підступом, але явно й отверто заявляв ворогам: „Іду на вас“. Та молоді покічав своє жите і не мав часу дати більше своєму народови, як своє добре, несплямлене ім'я. Для ліпшого зрозуміння оповідання прочитайте собі вперед дві книжечки, які написав др. Іван Крип'якевич, а саме „Шляхами слави українських князів“ і першу частину „Оповідань з історії України. Княжа доба“.

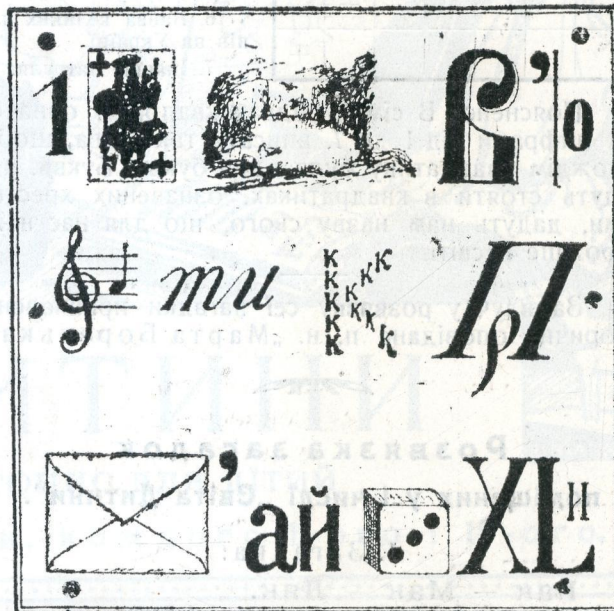
Всі ті книжки у Львові можна купити будь у Книгарни Наукового Товариства ім. Шевченка (Ринок, 10), будь у Ставропільській Книгарни (Руська. 3). В краю по всіх українських книгарнях.

Попросіть своїх Родичів, щоби Вам купили сі книжечки і закладайте собі бібліотечки. Учті ся і читайте багато. Пам'ятайте, що наука се скарб, якого вода не забере, не возьме розбійник, ні огонь не спалить!

Пропала курка.

Ой сусіди, сусідоньки, прошу вас,
Чи не бігла курочка коло вас?
Семената курочка і чубок,
А на правій ніжениці мотузок?

Ребус ч. 1.

За влучну розв'язку ребуса призначена до вильосовання премія: історичне оповідане під заг. „Іду на вас“.

□ □ □

Загадки.

Загадка із складів.

Уложив Ромчик Барилляк.

І, Ис, наф, ший, ва, ин, те, вась, Ду, тра, ин, кра, сер, та, ба, най, вер, атр, дик, на.

Із сих порозкиданих складів зложити слова (вискази), яких початкові букви, читані з гори в долину, дадуть назву чогось нового, на що ви так довго вижидали, і що тепер маєте вже в руках.

Значіне висказів:

1. Жие в лісі.
2. Рід дерева.
3. Імя хлопчика.
4. Дім, присвячений штуці.
5. Ріка, що вливаєть ся до Чорного Моря.
6. Домашна птиця.
7. Корм звірят.
8. Инакше: другий.
9. Те, чого є багато в Галичині.
10. Полтавський полковник, що зрадив Мазепу.

За влучну розв'язку сеї загадки призначає Редакція книжечку Северини Кабаровської під заг. „Україні служи“.

Загадка в квадраті.

1	+						
2		+					
3			+				
4				+			
5					+		
6						+	
7							+

Значіння вказів:

1. Те, що згубило наш край і наших князів.
2. Служить до виробу стрілен.
3. Інакше бездомний чоловік.
4. Ті, що тепер диктують про світовий мир.
5. Народ, що живе у Африці.
6. Назва великих паїв на Україні.
7. Інакше патрулі.

Пояснене: В сімох рядках квадрату, означених цифрами від 1 до 7, вписати так слова, щоби в кождім квадратику була одна буква. Букви, які будуть стояти в квадратиках, означених хрестиками, дадуть нам назву сього, що для нас найдорожше в світі.

За влучну розвязку сеї загадки призначено історичне оповіданє п. н. „Марта Борецька“.

Розвязка загадок

поміщених у 1 числі „Світа Дитини“.

1. Загадка:

Рак — Мак — Ляк.

2. Перехрестна загадка:

1. Г. — 2. Ера. — 3. Дріна. — 4. Франція. — 5. Грінченко. — 6. Бересте. — 7. Санки. — 8. Око. — 9. о.

Цілість: Грінченко.

3. Загадка складова:

1. Париж. — 2. Ельба. — 3. Труба. — 4. Лавка. — 5. Юрко. — 6. Рурик. — 7. Англія.

Цілість: Петлюра.

Влучні розвязки надіслали: Богдан і Оленка Галушинські, Олеся Гургулівна, Марійка Охримовичівна, Лазорко Володимир, Дилинський Влодзько, Новосад МIRON, Романків Стефан, Мартин Ярослав, Гаращаківні Любушка і Славка, Яремівна Дарка, Сайкевич Володимир, Царик Володимир, Врецьона Генусь, Пачовський Юрко, Евин Антось, Кульчицький Іван, Ромцьо і МIRONко Жарські, Татарський Олександр, Кузьмич МIRONко, Кунік Олександр, Кивелюк Богданко, Янів, Юрцьо і Ігор Старосольські, Кондришин Євген Тарас, Волянський Богдан, Чорній Богдан, Квас Олекса, Цегельський Юрко, Оля і Теодор Савка, Грабець Михайло, Іванишин Михайло, Іринка і Геньо Любчак, Барилук Роман, Круль Іван.

За влучну розвязку перехрестної загадки вильосовано премію для Марійки Охримовичівної, а саме книжочку п. з. „В джунглях“, яку пересилаємо рівночасно поштою.

За влучну розвязку складової загадки вильосовано премію для Кондришина Геня з Олешич, а саме „Казки братів Грімів“, які пересилаємо йому рівночасно поштою.

Розвязуйте пильно загадки, а на кожного прийде черга, що виграє якусь гарну премію.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Дороженькі Читачі! У кождому числі шукайте все на сій сторінці відповідей на Ваші письма, що їх висилаєте до Редакції Вашого „Світа“. Пишіть нам, що Вам найліпше подобалося в газетці. По сім зможе Редакція пізнати Ваші бажання і постаратися вводити Вашу волю. Розширюйте „Світ Дитини“ всюди між Вашими Товаришами і Товаришками. Нехай не буде ні одної української дитини, яка не заперенумерувала би собі „Світа Дитини“. До сього числа долучаємо карти зголошення на передплату. Чим більше буде передплатників, тим більша і красша буде Ваша газетка. Коли кождий з Вас придбає трьох нових передплатників, тоді видавництво зможе гарно розвинути ся. Розвязки загадок надсилайте все на 7 днів перед 1-шим або 15-тим, щоби спис усіх на час можна було віддати до друкарні.

Генусь Врецьона: Твої загадки дуже добрі. По черзі будемо друкувати їх у „Світі“.

Марійка Охримович: Дуже тішить нас, що „Світ“ так припав Тобі до вподоби. Старайся ширити його в гурті своїх Товаришок. Загадки передай до Редакції; будемо старати ся вихиснувати їх.

МIRONко Кузьмич у Стільці: З кождим числом буде „Світ“ мати більше образків і певно буде Тобі чимраз більше подобати ся. Над загадками все треба трошки намучити ся.

Ірка і Геньо Любчак у Львові: Ваші листи дуже нас радують. Загадки добре обдумані, треба тільки трошки справити. Будемо друкувати їх у дальших числах. Уложіть яку шараду.

Ромчик Барилук: Провідна думка Твоєї загадочки дуже гарна. Загадочку саму трохи ми змінили і в сім числі друкуємо.

Іринка Ганкевич: Твої дописи одержали ми досить пізно так, що годі нам було їх тепер оцінити. Дожидай відповіди у 3 числі „Світа“.

Один заможний, бездітний, львівський громадянин Б. заперенумерував для найбільшнього ученика школи Шашкевича „Світ дитини“. Vivat sequens!

Передплата по кінець року 1919:

у Галичині: 8 корон, на Україні: 8 карбованців, у Польщі і Німеччині: 5 марок, у Франції: 4 франки, в Америці: 2 долари.

Поодинокое число коштує 2 корони.

Редакція і Адміністрація: Ринок, ч. 10.

Замовлення на висилку часописи та передплату прямувати на адресу: Михайло Таранько, Львів, вул. Зіморевича, ч. 3.

Видає і за редакцію відповідає: Михайло Таранько.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Три царства.

(Кілька листків із життєпису землі).

Написав *Др. Ол. Тисовський.*

(Дальше.)

Потвір нетерпеливо махнув хвостом.

— Але-ж слід тобі запитати мене, чи вільно входити в моє царство!

— Не звик я питати ся про дозволи. У нас головний закон: У кого сила й дотеп, сей іде вперед! Ось знай, чому саме я відважив ся вийти поза межі нашого царства.

— Але не подумав ти, що мати меш діло зі мною, володарем суші. Нерозвага, се не дотеп, і я вже подбаю, щоби тебе поучити про — „мої“ закони!

Так сказало Сонце. Як стій запекло над сушею, розбурхало воздухи і післало горячий сухий вітер у сторону зухвалого потвора. Потвір вернув чим скорше з дороги й пірнув під воду.

Але як Сонце, певне себе, покотило ся ід заховоди, чорний потвір виповз знову на беріг, підпираючись своїми рибячими плавцями. За ним виставив голову з води другий, по нїм третій.

— Якже там? — спитали оба першого.

— Вже його нема, — відгукнув перший, а по хвилі додав — але все таки чомусь душно тут.

— Мені не видасть ся — сказав другий.

— І я думаю — озвав ся третій — що се в тебе йно страх перед тою сушею, про яку стілько дивного наоповідали нам родичі і переказали предки.

— Добре вам говорити — обурился перший — як ви держите зяви у воді, але вилізьте тут на беріг так, як я, почувте, як тут душно. Ні, таки годі, втікаю назад у воду.

Се сказав і бігцем вернув у воду. Тут почав він сильно ополікувати свої зяви свіжою водою. Оба інші дивували ся, що він, для якого було нічим відбувати далекі подорожі під водою, так сильно задихав ся тим кусничком бігу по березі. Вони попросту не хотіли вірити і тому оба мерщій виповзли на болото тай почали переганяти ся в сторону ліса. Небавом почули задуху. Але ще не давали за виграну й звільнивши рухи, посували ся дальше. Нараз зробило ся їм невиносимо душно, хотіли кликати о поміч, одначе не могли добути голосу. Оба впали без памяти. З переляком кликав на них із води перший, щоби вертали,

а коли не відзивалися, підповз обережно і — не добігши до них, навернув.

— — — — —
Рано прийшло Сонце на службу як звичайно. Коли воно доглянуло здалека на березі щось чорняве, відразу післало туди неможливого ворога всього водного царства, Сухий Вітер. Небавом одначе побачило, що й сей завзятий союзник не в силі нічого вдіяти, бо чорний потвір не уступає. Тоді Сонце наблизилося само і почало бити чорну масу своїми найгорячішими лучами. Не помагало — потвір оставав на місці.

— Забирайся, потворе! — гукнуло Сонце гнівно. — Чорна маса не відзивалася й не рухалася. Сонце застановилося й почало приглядатися ближче. Коло двох потворів, що лягли один на другім, поралися вже бактерії.

— О бач, смільчаки! — закликала вдоволено Сонце. — Їм забаглося лізти в моє царство суші. Розложіть, пожеріть, рознесіть їх, любі гробарики-бактерії, а чому не даєте ради, се прикажу я моїм невідькам-рікам покрити намулом, щоби на верху й сліду не лишилося з тих влізлих потворів.

— Се тобі не допоможе, горяча куле — озвався з глибини вод грімкий голос, і знакомий з попереднього дня виставив над воду свою чортячу голову.

— Невже-ж ти живий? — занепокоїлося Сонце — неville-ж се не твоє тіло саме веліло я похоронити?

— Ні, ні — сказав глумливо потвір — не плач іще за мною. Се йно мої два воїни, що їх я вислав на звіди, впали жертвою власної необережності. Але не ликуй, горяча куле, бо в нас іще досить сили поборотися з тобою і з твоїм зловим союзником Вітром, що вчора вбив нам двох найвідважніших товаришів, пожди!

— Не дратуй мене своєю балачкою — сказало Сонце задумуючись трохи над тим, відки то взялося їх за одну ніч аж три, коли вчора воно бачило йно одного. Але ніби рівнодушно озвалося даліше: — Не дратуй мене, бо покараю тебе строгіше, ніж учора...

— А саме? — запитав потвір із насмішкою.

— А саме — перестану зовсім гріти, і тоді неминуно згинеш ти і всі твої славні воїни.

— О так, певно, що се була би наша смерть — відповів потвір безжурно — але, але сього тобі не вільно зробити.

— Чому? — спитало гордо Сонце.

— Тому, що тоді ти само перестало би бути сонцем.

— Ся замітка збентежила Сонце. Щоби отже змінити розмову сказало:

— Но, бачиш, я й само не було би для вас таке жорстоке. Але лишім се. От ліпше скажи

вже раз, хто ти такий і відки тут узявся, щоби я знало, з ким саме маю діло. Знаємося від учора, а ти, потворе, на моїм власнім обістю навіть мені не представився.

— Хитра з тебе штука — сказав ніби до себе потвір — спершу грозить, а як бачить, що не йде, починає приязнитися. Але даремний труд, бо й ти прочуваєш і я знаю, що не жити нам у згоді. Ти все доскулювати меш нам своїми лучами і все дратувати ме нас твоїй шерсткий союзник Воздух, а ми — ми ніколи не дамо за виграну, бо мусимо йти вперед.

— Ви? — запитало здивовано Сонце — хтож се такий ви?

Потвір випростувавсь гордо:

— Ми звірята.

— Не розумію тебе, що таке „звірята“?

— Невжеж ти ще нікого з нас не бачило?

— Певно, що ні. Годі мені займатися якимись марними істотами, що сидять у глибинах вод і не розуміються на животворній силі соняшних промінів. Глянь на ці непроходимі ліси, на ці деревні велити — так виглядають ті, що мені служать і мені повинуються.

— Горде ти, Сонце — замітив зідливо потвір — і залюблене в собі, але не знаєш сього, що ти від давна вже нам служиш. Ось глянь, у мене є очі — се наш славний винахід, щоби хіснуватися твоїм світлом. У нас кождий, кому лиш се потрібно, узброєний очима. Тих очей в ужиттю в нас різні сорти, одні поєдинчі, інші уліпшені. Так воно розумно, щоб не марнувати сил; кождий дістає лише такий прилад, який йому в сам раз вистає. Приміром у мене є очі, якими пізнаю вже кілька красок твого світла. Інші відріжняють іно світло від тіни.

Сонце зацікавилося поясненем потвора.

— А до чогож се вам пізнавати моє світло?

— Нам із сим дуже вигідно. При помочи світла пізнаємо себе взаємно, шукаємо поживи, бачимо, куди втікати перед небезпекою, то що...

— Хитрі ви, звірята. Чому то мої рослини не розуміються на красі моїх промінів. Вони йно вмійють зуживати моє світло до витворювання якоїсь там марної поживи.

Потвір згідно повернув очима в сторону ліса.

— Нездалий з них рід, бо вони за вигідні; присуться до намулу і тягнуть нестравну поживу поїдаючи муку, що її витворили в день із твоєю помічю. В них нема гарніших бажань; не такі вони як ми, що любимо й побитися й помиритися, поігратися й попоїсти, заігратися й охолодитися, коли догідно. В них, як кажесться у нас, нема душі, нема поривів. Але ми вдячні їм за їх нерухливість і смиренність. Богато нас поїдає їх, інші ховаються серед них, іще інші складають на них яєчка...

(Далі буде.)

Хто впровадив народню мову до української письменности?

Давнійше писали у нас в Галичині і на Україні всі книги і письма такою мовою, якою ще доси друкують ся церковні книги.

Перший, хто став писати свої твори мовою, якою говорив цілий нарід — був на Україні — Іван Котляревський, а в Галичині — Маркіян Шашкевич.

Іван Котляревський.

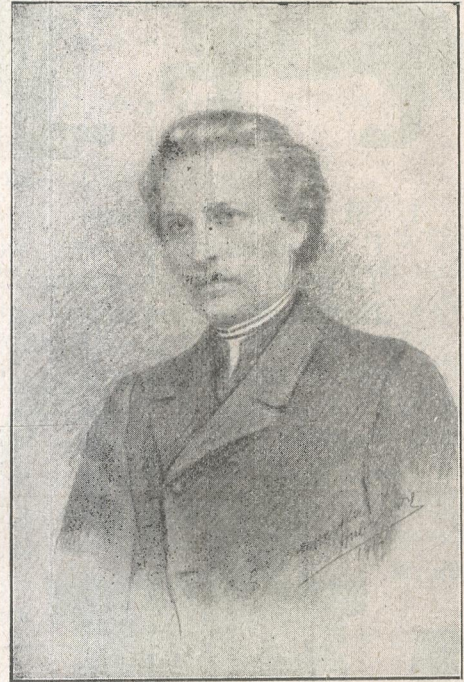
Іван Котляревський уродив ся в місті Полтаві на Україні 10 вересня, 1769. В біжучім отже році припадають 150 літні роковини уродин сього великого письменника. Він написав живою українською мовою поетичний твір п. з. „Енеїда“. В сім творі описує блуканину Троянця Енея, який по зруйнованню Трої пішов із товариством шукати нової вітчизни. Однак сих ніби Троянців описав Котляревський так, начеб се були козаки, що по зруйнованню Січи пішли шукати нової вітчизни у Туреччину, а навіть у Банат на Угорщині.

З інших писань Котляревського важна ще комедія зі слівами п. з. „Наталка Полтавка“, яку доси виставляють усі українські театри. Нема може між вами нікого, хто не знав би зі сцени долі і терпінь бідної Наталки, що вірно ожидає повороту свого милого. „Москаль-Чарівник“ — се друга комедія Котляревського.

Через се, що Котляревський перший зачав писати свої твори чистою українською, народньою мовою, названо його в літературі батьком українського письменства.

Він умер дня 10 падолиста 1838 р. і лежить похований в Полтаві. В році 1903 звеличав увесь український народ Івана Котляревського величним пам'ятником в його родиннім місті.

Як на Україні Котляревський, так на галицькій Україні став перший писати свої твори народньою мовою молодий священник Маркіян Шашкевич.

Маркіян Шашкевич.

Він уродив ся дня 6 падолиста 1811 року в селі Підлісню недалеко Золочева. Він перший став виголошувати проповіді в церквах у Львові мовою, якою говорили тоді лише хлопи на селі. До сього часу виголошувано проповіді по церквах польською мовою. Шашкевич видів, що недоля українського народу в Галичині спричинена великою темнотою. Тому зладив у році 1836 першу українську „Читанку“ для учеників народніх шкіл. Всі свої поетичні твори зібрав він у одну книжочку, яка появилася друком 1837 р. п. з. „Русалка Дністрова“. Був се перший поетичний твір у Галичині, написаний чистою, народньою мовою так, як „Енеїда“ Котляревського на Україні.

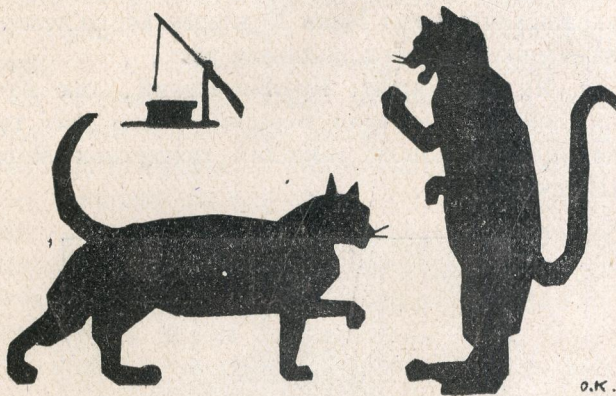
Маркіян Шашкевич впровадив хлопську, народню мову в ряди мов культурних народів. Він бажав, щоби наш селянин, що в поті чола відробляв кривдичу панщину, міг також засісти у великій родині освічених народів.

Однак передчасна смерть не дозволила сповнити Шашкевичови його усього завдання. Він помер у забуттю на селі дня 7 червня 1843 року.

Пригода Киці.

(Зі збірки народніх пісень В. Гнатюка).

1. Ой підиж ти, Кицю,
Піди по водицю,
Та лиш добре уважай,
Не впади в криницю.

2. Пішла Киця по водицю
Тай упала у криницю,

3. Побіг Котик ратувати,
Ужеж Киці не видати!

4. Витяг Кицю за уxo,
Та положив, де сухо.

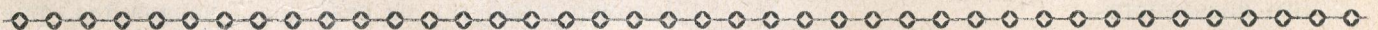

5. Лежи-ж, Кицю, тутa,
А а знайду прута!

6. Іще прута не знайшов,
А вже Киці не найшов.

Примітка: Такі образочки, якими зображена пригода Киці, називаємо силуетками. Пробуйте витинати собі такі образочки з чорного паперу таї наліплюйте на білім папери. Кожду прочитану байочку зможете самі такими силуетками із чорного паперу ілюструвати.

Катря Гриневичева.

Червона коровка.

Тепер то вона казка, а колись була правда. Тоді, коли ще Христос ходив по світі з учениками, захопила їх ніч під лісом, осторонь сіл

і людей. Дивлять ся, стоїть хатка на майдані між смереками.

— Стук, стук!

— Увійдіть з Богом!

Кліть курна, але на покуті образ небесного ангела, на вікні глечики з розмайрином, а мисник, ослін і виступні, як той ярий віск біліють. Сидить над кужількою вдовиця, діти вють ся біля неї, одно ляльку зі шматок ладить, друге з батіжком гарцює.

Як ті пчілки у теплі її серця гомонять.

То була вдовиця зовсім бідна і її малі діти. Старших за них вона три неділі тому відвела у город наймати ся; сина дроворубови віддала, дочку-ж купчисі, що торгує рибою.

Подорожні натомили ся, просять переночувати.

— Нам нічого не треба, лиш би спочити під дахом, лиш би лягти як небудь! — сказав Христос.

Як на те хуртовина залопотіла за хатою, смерека чорними вітками вдарила об шиби, а по серці мандрівників майнуло холодом та тугою.

Вдова не гаяла ся. Добула із скрині волохатий вовняк, одинокий, постелила на долівці

і всім гостям було де діти ся. Хата мала, застілки не стає, проте всі лягли як слід. Заснули.

А вдові не спить ся. Завиває вітер по верховіттю, а вона двигнула голову з поміж дітий, усїла, думає:

— Як то там мойому синкови спить ся у таку ніч, у чужій хаті. Усе, як коли буря, він мучить ся недобрими снами. Як би хто прислухав ся до нього і підпер йому голову, щоб висше, він стих би.

Прийшла знов, навіть легесенько задрімала, коли щось неначе за оба рамена підняло її з лігва.

Нова жура пригадала ся!

— У Маріяни упліток і стяжок цілі плечі, а вонаж тільки місяць, як ходить із купчихою на базар. Відкіля сі уплітки у неї? Відкіля сей сміх переливно-голосний, слова такі сміливі?

Вітер тужить собі, вдовиця собі.

Досвіта встала коровку доїти. Се була, бачите, кормилиця її родини. Як би не коровка, вони всі позагубили би з голоду. Молока від неї саме стільки, що по горнятку денно кождому.

Видоїла коровку, принесла посуду у хату, стала наливати. Вперед гостям богоданим, опісля-ж дітворі. І бач! Усі напили ся, ще остало кождому в друге дати.

А тимчасом сонічко викотило ся в гору. Вдова

вивела коровку пасти, привязала до смереки. Подорожні подякували, пішли в свою дорогу.

Йдуть вони, гуторять, роса різва та студена пече з легойка у босі ноги. Веселий світ який!

Минули ліс. Аж тут із хашів шубовснув вовк. Перебігає Христови дорогу, жадний, худющий як скипка, виголоджений. Ледви живий.

— Господи! о-о-о! вельми їстоньки хочу! — скавулить, аж ізгинаєть ся.

Христос прислухав ся пильно до вовкового горя. Думав довгенько, відтак каже йому:

— Он там на майдані привязана до смереки пасеть ся червона коровка. Іди та зідж її!

Помчав вовк, курно закурила ся дорога!
А ученики глянули один на одного з дивом і журбою. Вдовина-ж коровка, не чия!

Так се діймало їх до живого, що пошепотівши хвилю на убоци, порішили червону коровку зробити чорною, поки ще вовк добіжить до неї. Чудо зробити не було для них трудно.

а.к.

Йдуть, ідуть далі, але мовчки; не хочеть ся з жалю говорити нікому. Коли глянь! — висолопивши спінений язик біжить, здоганяє їх те саме страховище вовчище.

— Господи! — пищить з далеку, так йому спішно, — Господи їсти хочу вельми! Там нема червоної коровки, йно чорна!

— Зїдж чорну! — велів повагом Христос.

(Докінчене буде.)

Анкета.

Багато голосів із краю відзиваєть ся за сим, щоби „Світ Дитини“ виходив частійше, себто раз у тижни. Інші голоси домагають ся, щоби полишив ся на дальше як двотижневник, але в побільшенім обемі. Такі зміни під теперішню хвилю незвичайно коштовні і вимагають піддержки як найширших кругів нашої суспільности. Ціна подвійного числа виносила би 4 корони, се значить, що місячна передплата виходила би на 8 корон. Бажаючи в сій справі мати рішене як найширшого загалу, просимо при нагоді переписки з Редакцією, подавати нам від себе свої гадки в сій справі. Що справа ся тепер на часі, свідчить про неї сам факт, що українська дїтворя цілими копіями листів засипує „свою газету“, бажаючи в ній мати вірний образ свого житя, справдішній соняшний „Світ Дитини“.

Читайте діти!

Найменшим і середним читачам.

Іван Франко: **Коли ще звірі говорили.** Казки для дітей. Друге побільшене виданє. Львів, 1903. Ціна 2 К.

Наш великий І. Франко вибрав для дітей книжечку, де оповідаєть ся про самих звірів. Хто лише возьме ту книжечку до рук, заставить вона його сміяти ся і думати, розбудить цікавість та увагу до явищ природи. З книжечки винесете, читачі, перші і міцні основи замилювання до чесноти, правдомовности і справедливости, а надто любов до природи й охоту — придивляти ся близько її творам, прислухувати ся її таємній мові, чути себе близькими до неї, підглядати, а далі й просліджувати її великі загадки.

Середним читачам.

Марко Вовчок: **Інститутка.** Оповіданє. Львів, 1901. Ціна 1 К.

Читаючи сю книжечку, переносимо ся ще в ті тяжкі часи, коли велика частина нашого народу, наше селянство було невольне. Селяни були кріпаками. А в московських школах вихована інститутка гніваєть ся на свого чоловіка за те, „що він усіх мужиків так ізучив, що вони з ним за панібрата“ (ст. 28) З оповіданя стає нам ясно, чому то воля для чоловіка так дорога, що „на волі і лихо і напасть — ніщо не страшне“ (ст. 51).

Старшим читачам.

Пісня про Роланда. Старофранцузський епос в перекладі з передмовою й поясненнями Василя Щурата. Друге обновлене виданє. Львів, 1918. Ціна 5 К.

Наш нарід змагає до того, щоби стати у ряді інших культурних народів світа. Одною з доріг до тої мети, се придбати для власного письменства літературні скарби інших народів. „Пісня про Роланда“ є таким скарбом.

Слово про похід Ігоря Святославича. Поема XII в. В перекладі з передмовою і поясненнями Василя Щурата. Друге виданє. Ціна 3 К.

Хто прочитає уважно передмову до „Пісні про Роланда“, зрозуміє, чому поручаємо прочитати після того „Слово про похід Ігоря Святославича“. Надто поручаємо отсю поему не тільки тому, що се наш найкрасший і найцінніший літературний твір давньої доби, але й тому, що прекрасний переклад сеї поеми, довершений В. Щуратом, робить її зрозумілою усякому, робить ту старовину близькою і рідною.

Всі ті книжки можна набути в Книгарни Наукового Товариства ім. Шевченка (Ринок, ч. 10). Хто з читачів попросить родичів, щоби йому купували книжечки в тім порядку, в яким ми подаємо, той зложить собі в короткім часі цінну бібліотеку.

Замітка: В попередньому числі появилася мала помилка що до ціни книжки: „ІДУ НА ВАС“, яка коштує не 14, але 15 корон.

Ребус ч. 2.

Уложив М. Ф.—ч.

За влучну розв'язку ребуса призначена до вильосованя премія: „Подорожі Гулівера“.

Загадки.

Шарада.

(Уложила Е. Брилинська з Коломиї).

Перша — то звір хитрий, що аж страх,
Друга і третя — звичайненький птах;
Цілість: Із хмар творить бурі жах.

Скажіть що се?

(Уложила Е. Брилинська).

40 а =
Кі . =
Мі 100 =

Загадка в трикутнику.

					6	Гуцульська ноша.
					5	Чорне і воняче, а в пеклі гаряче.
				4	Має кожний стрілець.	
			3	Стереже хати.		
		2	Так питаємо ся.			
1	Гортанний співзвук.					

В квадратиках вписати такі слова, що їх окінчення (там де стоять написані числа), читані від 1 до 6, дадуть назвиско команданта У. С. С.

За влучну розв'язку сеї загадки призначено в нагороду книжочку п. з. „Крівавого Року“, альманах із року 1917, зладжений Ярославом Весоловським.

Числова загадка.

В дев'ятох квадратиках порозкидані числа від 1 до 9 вписати в таким порядку, щоби вони читані з гори в долину, з ліва на право, або навпаки, чи кудиненбудь на вскіс — творили все суму: 15.

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Кілько читачів розв'яже влучно сю загадку, стілько разів по 15 сотиків пожертвує Редакція на фонд „Рідної Школи“.

Розв'язка загадок

поміщених у 2 числі „Світа Дитини“.

1) Загадка із складів.

Серна, Верба, Івась, Театр, Дунай, Индик, Трава, Инший, Нафта, Искра.

Цілість: Світ Дитини.

2. Загадка в квадраті.

1. Усобиці. 2. Екразит. 3. Бурлака. 4. Антанта. 5. Бедуїни. 6. Дворяни. 7. Вивідка.

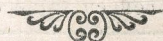
Цілість: Україна.

3) Ребус ч. 1.

Один хлопець став оповідати казку про лиса й три сороки.

Влучні розв'язки надіслали по день 26 падолиста: Макарушка Ярослав, Кулик Володимир, Сенюта Володимир і Оленка, Охримович Марійка зі Львова, Благітка Євген, Любчаки Іринка і Геньо, Гуменюк Володимир, Лотоцький Роман, Микольчук Роман, Янів Володимир, Грабець Михайло, Ковалик Адам, Кмець Михась, Лотоцький Євген, Іванович Володимир, Косак Ганка, Зубик Дарця, Юркевич Маруся, Івасик Володимир, Гургулівна Олесь, Раковський Миросько, Евин Антін і Ольховий Ілярко, Фрондзей Роман, „Любошкка“, Старосольські Ю. І. У., Федак Богданко, Мельник Оленка, Гвоздик Богдан, Фостяк Михась і Григорій, Мокій Пилип, Кузьма Володимир, Кивелюк Богдан, Щуровський Івась, Цегельський Юрій, Савки Теодор і Оля, Яремівна Дарця, Хомяк Михась, Калитовська Тануся, Сітницькі Юрко і Уляна, Галушинські Богдан і Оля, Бережницька Оля, Зубик Кость, Калитовський Павло, Літинські Олесь і Богдан, Рибачківна Ірина, Круль Іван, Гординські Славко і Одарка, Охримович Марійка зі Львова, Ластовецький Богдан Осип, Пачовський Юрко, Коржинські Стефко і Василько, Весоловський Льольо, Бурбела Оксана, Кравцівна Іринка, Жарський Едвард, Штелігівна Маруся, Барусевич Осип і Николь, Чеховичівна Славця, Котисівна Ренуся, Федусевичівна Маруся, Шипайлівна М. з Коломиї, Качмарські Ромусь і Геньо, Кукич Теодор, Чудівна Славця, Ліськевичі Богдан, Ірина і Тарас, Гоцький Влодзьо, Сполітакевич Анна, Островський Влодзьо.

Тому, що багато розв'язок із причини поштових припізнень не надійшло, льосоване премій за розв'язку відбудеться аж по першій грудни так, щоби всі могли брати в ньому участь. Вислід льосованя премій буде оголошений в 4 числі „Світа Дитини“.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЙ.

Щоби бодай в часті винагородити пильність наших Читачів, подаємо ось тут імена всіх тих, що надіслали розв'язки загадок з 1 числа „Світа Дитини“, які одначе надійшли вже по видрукуванню 2 числа: Раковський Мирослав, Левицький Адам з Олеська, Пеленський Євген, Голейківна Оленка, Івасик Володимир, Ковальська Міра, Пеленський Остап, Роздольська Іринка, Шулякевич Олесь, Галайчук Богданко, Кабаровський Богдан, Конрад Володимир, Чорнобрива Марійка, Созанська Тетянка, Коржинський Василь, Гарматій Зоня, Даниш Тарас, Диківна Ольга, Голейківна Теодозія, Лепковський Мафтей, Кочан Антін, Плавюк Орест, Яцівна Марійка, Тресньовська Одя, Драган Роман, Брилинська Евеліна, Кочанівна Маруся, Гретчаківна Ніна, Ісаїв Петро, Мандичевський Влодко, Гавришкевичі Юльцо і Броньо, Цурковська Олюся, Драган Микола, Гвоздик Богдан, Беднарчик Кость, Костек Богдан, Підгайнівна Стефця, Фодчук Іриська, Янушівна Язя, Бурбела Оксана, Мандзюківна Сяня, Павлюк Я., Голь Володимир, Світлик Стефця, Гарасовський Андрій, Луцький Роман, Пашкевич Олесь.

Ті всі не могли вже брати участі в льосованню премій. На будуче старайтеся присилати розв'язки бодай на 7 днів перед 1 або 15.

Іринка Ганкевич: Оповідане про лиса і вовка, треба переробити, а „Молодий жебрак“ трохи нескладний. Знайди в найближшій неділю перед полуднем до Редакції, Ринок, 10.

Влодзьо Гуль, Кієвна: Не кождий одержує за розв'язку загадок книжочку, тільки той, на кого паде льос. Отже будь терпеливий.

„Любошк“ з Львова: Чому не підписуєшся повним іменем? Твоя загадка трохи за довга. Обдумай коротшу і більше складну, а певно надрукуємо її.

Гордиські Славо, Дарка, Богдан і Влодзьо: Редакція щиро дякує Вам за гарний лист і бажання. Для Влодзя є в сім числі дуже гарненька байка, як то киця ходила по водицю. Покажіть йому її. Ваші загадки добрі, лише треба їх у дечім справити. Будемо друкувати їх.

Яремівна Дарч: Тішить нас, що не забуваєш про свій любий „Світ“. Напиши дещо більше!

Олесь Пашкевич: І нас тішить іще більше, що „Світ“ так припав Тобі до вподоби. Загадки обі гарні і ми надрукуємо їх. А чому сестричка не підписалася також на листі?

Мельник Оленка, уч. 1 кл. Ліни: Твої бажання вкортці сповняться. Образок „Оборона кріликів“ дуже гарно зроблений. Коли схочеш рисувати щось для „Світа“ — то рисуй не атраментом, але тушом.

Е. Брилинська в Коломиї: Загадки й шаради дуже влучні та оригінальні. Будемо поступенно поміщувати і просямо не забувати про „Світ“ та ширити його в Коломиї так, щоби в повітрі розходилося хоч 500 примірників. У святочнім числі помістимо деклямацію з 5 ілюстраціями, п. н. „Іванови“ Ст. Чарнецького. „Пешену Дитину“ і „В світ за очі“ дамо пізніше.

Гвоздик Богданко: Твоя загадка трохи нескладна. Спробуй уложити якусь іншу не у квадраті, але в трикутнику, або якусь числову.

Іруся і Генуся Любчак: Бачимо, що Ви всіми силами зміряєте до сього, щоби „Світ“ побільшив свій об'єм, бо Ви перші прислали квоту 2 К 40 сот. на основанні пресового фонду „Світа Дитини“. Ось Ви були щасливі на початок, бо вкортці на сю саму ціль прислав один Українець із Парижа 50 франків. Шарада добра і надрукуємо її, але пізніше. „Три царства“ будуть мати дуже гарні образки зі звірятами.

Юресь Старосольський: Як поздоровієш, знайди до нас в Редакцію, а ми подякуємо Тобі за пам'ять і карточку, що її в ліжочку олівцем до нас писав! Загадочки добрі. По черзі помістимо.

Бережницька Оля: Загадка з „Гайдамаками“ дуже добра. Однак ту з „котиками“ треба трохи справити на інший лад. Будь терпелива і переглядай пильно кожде число „Світа“.

Рибачківна Іринка: Твої оба ребуси мають сю хибу, що на першій нема образків, а на другій за багато апострофів. По що стільки точок? Рисувати треба тушом. Загадка в квадраті не має при собі розв'язки. Ти певно спішилася і забула написати.

Федак Богданко: Відгадуванню загадок, се не легенька річ. Треба трошки наломити собі головку, а деколи і до книжки заглянути. Чи читав вже книжочку про „Мізинчика“ і чи складаєш собі бібліотечку?

Цегельський Юрій: Ребус мусимо відрисувати, а потім помістимо у „Світ“. Твої бажання постараємося сповнити. Однак Ти старайся, щоби всі Твої Товариші передплачували і читали „Світ Дитини“, тоді буде він у двох разів більший.

На пресовий фонд „Світа Дитини“

зложили в падолисті:

1. Іруся і Генуся Любчак 2 К 40 сот. 2. Гром. Т. Якимчук із Парижа 50 франків.

Із заграниці (Чехи, Німеччина, Швейцарія, Австрія, Італія, Франція, Америка) найкраще і найпевніше надсилати гроші — порученими **грошовими листами**. Переказуване через банки та всякі інші пересилки — утруднені та непевні.

Гарний примір довершує чудес.

За приміром громадянина Б. пішов і інженер Андрій Корнелія, який запрумерував 2 примірники „Світа Дитини“ для найбільшого ученика й учениці народної школи ім. Бориса Грінченка. Вибір полишено дирекції школи. Vivat sequens!

Передплата по кінець року 1919:

у Галичині: 8 корон, на Україні: 8 карбованців, у Польщі і Німеччині: 5 марок, у Франції: 4 франки, в Америці: 2 долари.

:: :: :: :: Поодинокі число коштує 2 корони. :: :: :: ::

Редакція і Адміністрація: Ринок, ч. 10.

Замовлення на висилку часопису та передплату прямувати на адресу: Михайло Таранько, Львів, вул. Зіморевича, ч. 3.

Відає і за редакцію відповідає: Михайло Таранько.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Соня Веселжа.

Позвольте дітям прийти до мене!

Розбрили ся по світі діти України... Одних вигнала біда з рідної землиці, других жадоба знання й цікавість бачити, як-то виглядають чужі краї.

Вміли вони приспособити ся до житя заморських людей і змін підсоня.

Літа змінили їх... Одні забагатіли, інших доля прибила ще тяжше, як під солом'яною, батьківською стріхою.

Ті, що лишили ся, думаючи, що „в своїй хаті своя правда і сила і воля“, пізнали, що не по їхньому ведеть ся. Чия сила, того й правда, а нам усе неволя! Хоч у своїй хаті, у рідному краю, та придбати красшу долю собі ніяк не могли! Праця їх йшла в хосен галапасам-гнобителям.

Здавало ся — ті далеко — забули про свою Україну, а ближші діти, прибиті не-

волею, байдужно дивлять ся на її терпіння і звикли вже до поганої долі.

В тім пронесли ся по світі воєнні кличі... Заметушили ся люди в боєвім вирі і „поплила кровця річеньками“.

Повалили ся престולי царів, змінив ся вид світа...

Тихі стали голосними... Поневолені зірвали пута.

Боротьба за волю України захопила дітей сеї святої Нені.

Сестрички виправляли в бій братіка, квітчали стрілецьку шапку його, мовлячи: „За сі цвіточки, принеси нам найгарнійшу цвітку — волю!“

Батьки, вмираючи від ворожої кулі, звертали думки до своїх діточок і жінок, та шепотіли: „Смерть мою жертвую в заміну за ваше жите на волі!“

Погибло багато українських героїв, та на їх місце йшли нові борці, щоб тільки дійти до мети.

Але з далеких, заморських країв, не пускали дітей України; не дозволяли ратувати Неньку від смерті!

Тоді Вона зібрала всі сили, затрясла всім світом і закликала:

„Позвольте дітям прийти до мене!“

Нене наша, Україно, нині спішать до Тебе всі Твої діти і спинити їх ніяка сила не зможе! Вони не спочинуть, поки не пересвідчать ся, що Ти щаслива й свободна, бо Твоє щастє, се їх судьба!

Броди, 22 падолиста, 1919.

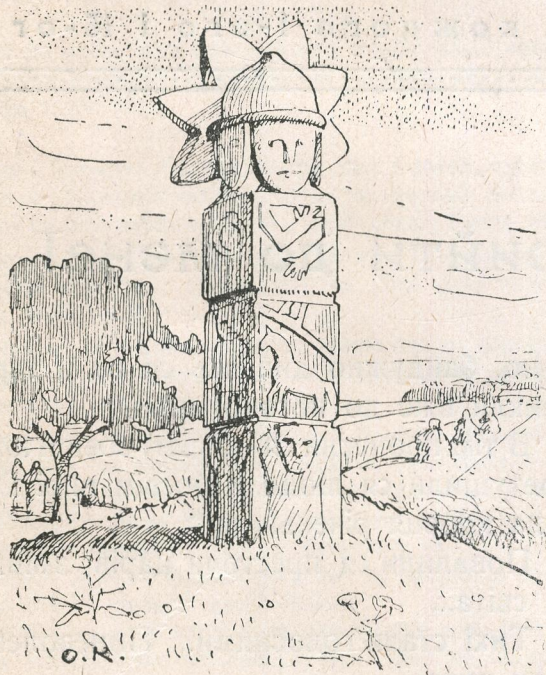
✓ Коротка історія України.

(Для молоденьких читачів розповів М. Г.)

(Далі.)

Ціла природа — се щось живе, виповнене живими істотами. От хочби земля. Вона вкриває ся раз зеленю, видає збіже, а раз завмирає, покриває ся білим снігом. Деревя покривають ся листем, а відтак скидають його. Видно, що хтось думає про се, і займає ся, щоби у всім був порядок. Се є якась сила, котру треба шанувати й почитати, бо вона пожиточна. А вже найбільше

Сонце замогло ворожу силу темноти. І пішла вістка по всіх оселях. Нумо збирати ся, величати сонце, тішити ся і веселити ся, бо добра сила, добрий Бог бере верх над лихим. Радість проявляла ся в піснях-колядках, складаних у честь Дажбога-Сонця, який обіцяє бути й

Дажбог, бог сонця.

пожиточне — се сонце. Як воно довше світить, веселійше стає на світі, і все приносить свій плід. Однак воно мусить змагати ся з якоюсь ворожою силою, що хоче сонце здавити. Наближає ся кінець грудня. Дни стають що раз коротші. Се ворог сонця зріс на силі; ось іще трохи, а сонце перестане світити. Жаль і сум запановував усюди. Та нараз помічували цікавіші з людей, що справа прибирала инший оборот. День ставав довший.

Веснівка.

далі подателем здоров'я, добра й щастя. За те треба поставити йому в хаті сніп пшениці, щоби був урожай на збіже в тім році. Не забувати і про солодкий мід, який приносять пчоли.

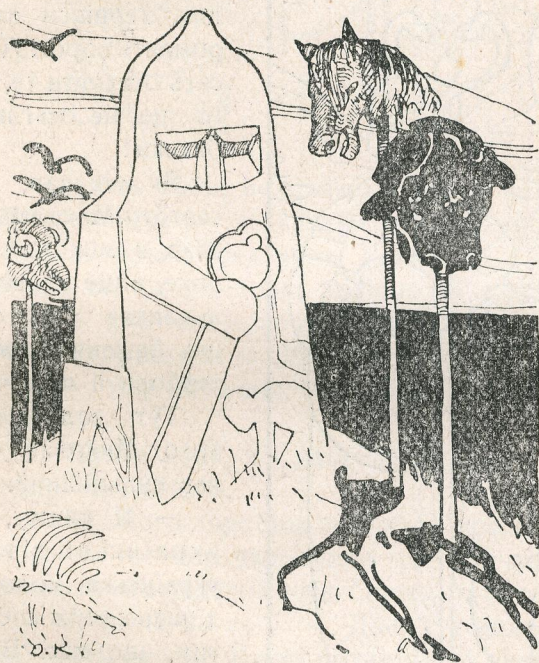
Розкинена по стели солодка кутя виворить, чи буде добрий рік на пчоли. У великій радості годі забути про покійників. Вони прий-

дуть у ночі до хати і застануть на столі посудину з кутею та ложкую, встромленою у неї. Кождий мусить мати якусь утіху. В кілька днів пізніше обдарюють усі себе щедрими дарунками, а веселі дівчата заспівають до того пісень-щедрівок.

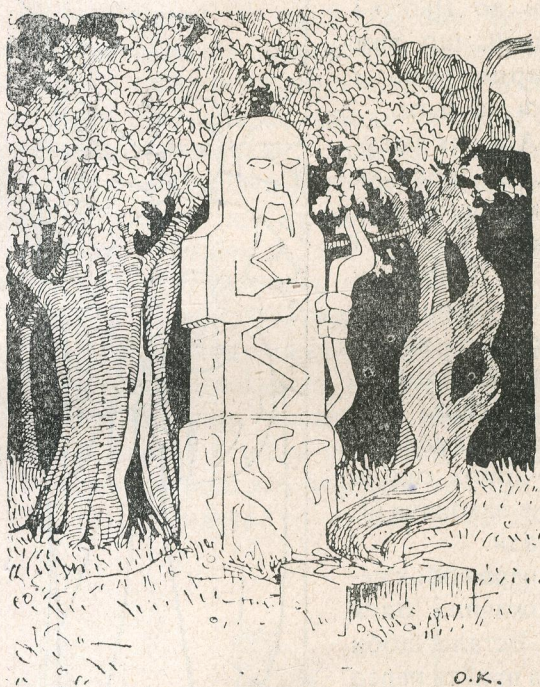
А сила сонця постійно змагається. Сніг тає, леди тріскають і пливуть долі рікою в далекі, незнані чужі сторони. Левади вкриваються зеленою травою, дерева пускають листочки і аж біліють від сніжно білих цвітів. Вийдимо поза оселю. На горбку хлопці й дівчата стають кругом, співають веселих гагілок-веснянок, заводять різні забави. А там на другім горбку вийшли так само хлопці й дівчата з другої оселі. І вони веселі. В своїй радості, що ворожа сила прогнана,

блене: хопта виполена, ярина обсапана. А тут дни довгі-довгі, короткі-ж ночі такі милі, такі теплі, такі чарівні! Аж манять, щоби побалакати, поготорити разом. Молоді серця знаходять ся, вони змовляють ся, щоби після доброго урожаю завести собі свою родину. Соловейко запрошує їх у ліс, та вони далеко не запускають ся. Може настрашити їх який лісовик. Не добре задержувати ся й самотньому над ручаєм або рікою. Русалка може заскоботати на смерть. А їх тепер більше, бо справляють свій Русалчин Великдень. А вже зовсім небезпечно проходити попри болота й моклаки, бо се царство лихих дідків.

Та треба користати із гарного часу. Ще раз мусять устроїти свято й упросити Дажбога, щоби

Стрибог, бог вітру.

Перун, бог огню.

роблять на її подоби ляльку з соломи, палять її або кидають у воду, щоби вона пропала, не вертала до них ніколи, не затемнювала їх радості.

Та тут надлітає веселий вітер-Стрибог, висушує що раз ліпше землю. Він насилає також хмари, а з них багатий дощик зливає землю, щоби видала гарніші плоди. Бог-Велес каже вже випускати товар на луги й левади. Веселі пастушки ладять сопілки, щоби їм було веселіше пасти. Бог Велес научить їх нових пісеньок. Серед спокійної радості відзивається голос бога-Перуна, що готов кожної хвили покарати всяке лихе діло. Тут звалить дерево, там спалить хату, тут ударить у череду худоби, а там досягне навіть самого чоловіка своєю могутньою рукою.

Та праця коло рілі кипить. В кінці усе зро-

відганяв від них усе лихо. Розкладають огні поза оселею. Перескакують через огонь, бо огонь-Сварожич проганяє всякі хвороби. Переводять через огонь худобу, щоби відогнати помір від неї. Ще раз останній у сім році великий гомін на свято Купала. Ще раз, бо завтра треба буде забрати ся до тяжкої жнивної праці.

Але й се минає. Ось уже ведуть молоду красуню з вінцем на голові та співають обжинкових пісень. Та час не стоїть. Він летить далше. Треба пам'ятати про дальший рік. Земля просить ся, щоб її знов обробити й засіяти. Пчілка віддала свій мід. Всюди радість, бо корму досить, не буде голодної зими. Ще хіба пристарати дров, щоби холод не загостив до хати.

(Далі буде.)

В ніч під святого Миколая.

Кілька зірок мерехтіло на небі...

В одній кімнаті небесного царства сидять за столом два ангели. Сумні в них лица, очі неначе прикриті мракою, і ось-ось, здається, поллють ся з них рясні сльози.

— Чого-ж ми сидимо так бездільно? Чи не можемо нічого придумати, щоби сій нещасній українській дівторі щось принести в велике свято святого Миколи?

— Нічого не вдіємо, — відповів глухо другий ангел. — Навіть старенький Дідусь став безрадий, коли ми перед кількома днями зайшли до Нього і пригадали, що вже пора приготувати дарунки на свято.

— А я так радував ся, що знову, як що року, загощу між українську дівтору і молодіж, та принесу їй багаті дари. Вона-ж стільки натерпіла ся, як жадна дівтора на світі.

Ангели замовкли. Довго-довго сиділи вони не находячи ніякої ради.

Та нараз обох немов оживила одна думка. Встали, щоби ще раз прийти перед святого Отця Миколая і не покинути Його так довго, доки Він не придумає чогось для української дівтори.

З острахом наблизили ся до дверей кімнати, в якій пробував святий Отець. Легенько отворили двері, увійшли тихо, склонили свої голівки та немов ждали, щоби святий Миколай поспитав їх, чого вони прийшли.

Підвів свою сиву голову старенький Дідусь. Він знав причину приходу ангелів.

— Ви знову тут?

— Так, Дідусю! Наш смуток не знає границь. Ми не годні погодити ся з думкою, що українські діти остануть у Твоє свято непоміщені у своїм горю.

— А я вам кажу — почав стиха святий Миколай — що нічого вам сумувати. Українська дитина й українська молодіж терпіла. Але назва того терпіння велика й свята. Ся назва — Україна! Для Неї готові українські діти ще більше терпіти. І я розумію їх!

Правда, багато між ними сиріт, багато таких, що терплять холод і голод, багато таких, яких батьки полягли у славнім бою, багато таких, яких тати й мами коротають своє жите в тюрмах і таборах.

Але я бачу, як гордо несуть вони свої чола.

Я чую те, як вони гордять ся своїми батьками. Своім гордим терпінням засоромляють ворогів і мусять осягнути те, чого ще не осягли їх батьки!

Як мій дар, дар святого Миколая, післав я між них велике, віще слово. Я викликав у їх серцях бажання взаємної любови й помочі!

Тут голос святого Миколая став сильніший.

— Я виджу, як українські діти й українська молодіж ділить ся між собою тим, що має. Вони вишукують сиріт, опікують ся ними. Я бачу, який благодатний вплив мають вони на своїх родичів. Вони звертають ся з просьбами до своїх мамів і татів,

брати українські сироти в свою опіку, заняті ся всіми бездомними і безпомічними. Вони чують, що те все мусить стати ся в ім'я дорогої їм України!

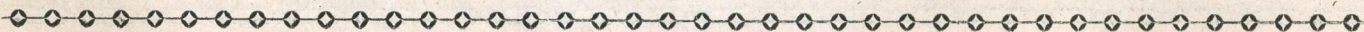
Із зором зверненням у далеку далечінь, могутнім голосом, закінчив:

— І я вам кажу: Упадуть трони, зникнуть царства з лица землі, та не пропаде Україна, як довго жива українська дитина!

Ангели відійшли, а пророчі слова ще довго-довго лунали довкола них.

Св. Миколай до дітей.

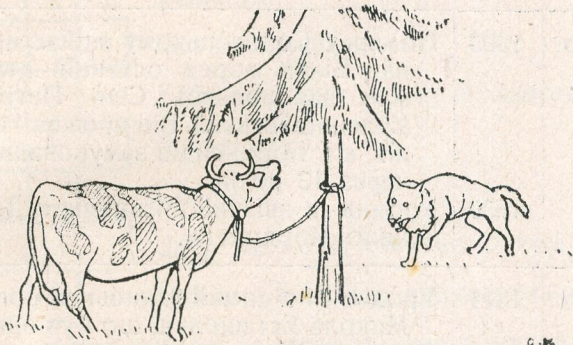
Катря Гриневичева.

Червона коровка.

(Кінець.)

Пігнав вовк у ту саму путь. Як тінь промайнув. Дуже квапно йому.

Аж тепер потривожили ся ученики. Порадили ся нишком і учинили чудо. З чорної коровки стала періста.

Йдуть вони, не вгавають, уже й натомили ся. Присіли нарешті на камени придорожнім. Гульк! той сам вовк перед ними. Упер лапи у землю, аж мнеть ся, аж перегинає покірно — люто:

— Сй, їсти-ж хочу, Господи! Де я не глядів, чорної коровки нема! До смереки привязана періста!

— Яку побачиш, таку зїдж! — аж скрикнув Христос.

Пігнав вовк, зїв удовину коровку. Остала ся вдова без нічого.

Що його поробиш тепер? Пропало та й годі! Ученики топтали далі сумно трави та межі. Сонце зняло ся на вершечок неба. Спрага стала томити всіх.

Глянули по собі: — Де-б тут водиці напийти ся? — Нема ніде. Йдуть похнюплено вперед. Цить, з боку дороги видно гайок! Там повинна бути вода! — Пішов один роздивити ся, — є будьто би озеро у сьому-ж гайкови, а там гадя всяке; що де по світі лазить недобре, кишить у глибині, сама-ж вода як кров... Вертають іще скорійше, як пішли.

— А що, напили ся? — питає Христос.

— Господи, не пили ми, вода крівава!

Поплели ся стурбовано далі, коли се знагла леготом добрим повіяло, видно сад хороший на убочи, криниця високо бє, а вода погожа яка! Підбігли, ловлять у пригорщі, пють до схочу. Вернули не зараз.

— А що? — напили ся? — питає Христос.

— О, напили ся, Господи Боже! — вода-ж там погожа яка! А криниця уся в рутманих гильках, ласкавци та барвінку, а васильок хрещиком позаплітував її довкола. Квіти там, ото раз хороші!

Христос оповів їм тоді:

— Се гадя, то душі тих, що тут нищих не подаряють, на ніч подорожних не приймають. До суда-віку у сій крові вони муть карати ся. А квіти, що вокруг жерела як сльоза світлого, процвили, рутманими гильками, зеленим барвінком і ласкавцем темнолистим його позаплітували, то душі любі Господу, що голодному принесли хліба, змерзлого обігріли і дали мандрівникови приют у хаті, як його захопить ніч, жах і хуртовина.

— А червона коровка вдовиці? — поспитав неждано наймолодший ученик, світловолосе хлопця.

Христос оглянув ся на курний шлях випро-станий в далечинь, прислонив очі від яркої, вечірньої заграви і дивив ся пильно перед себе.

Ученики мимохіть учинили те саме.

— Що видите? — спитав їх по хвилі.

— Вдова з дрібними діточками в світ за очі вибираєть ся. Коли нема у неї коровки, то жити в лісі стало не під силу.

А Христос, осміхнувши ся лагідно, як та зоря вечірняя, що найсаяливійша, сказав їм:

— Коли-б не голодний вовк, не стала би вдова шукати другої долі по світі. Кожда її днина аж по могилу була би трівожена безнастанними слізми розлуки з дітками. У пустелі лісовій дітий розгубила, тепер у глоті міста віднайде їх і позбирає всіх. Не вже-ж се, що вона мати-ме їх біля себе, не вартнійше від червоної коровки?

Українська дїтворо й молодеже!

З приводу свята Миколая і його пророчих слів, які Він сказав до ангелів, отвирас Редакція постійну рубрику, в якій буде оголошувати жертви, зложені нашими читачами на сиріт і убогих дїтей. Маємо надію, що ся рубрика принесе дуже много пільги бездольним вашим товаришам і товаришкам. Заохотою до сього є для Редакції новинка, поміщена в ч. 32 перемиського часопису „Український Голос“, яку подаємо туг у цілости. Вона звучить: „Ол. Куник, учен. І кл. гімн. в Перемишли, дуже чемний хлопчина. Ото бачите, як зблизили ся його іменини, просив родичів, щоб йому не купували ніякого дарунку, але дали йому гроші до руки. Коли-ж родичі дали йому 10 К, він зложив їх для ранених і інтернованих Українців. Звертаємо увагу Редакції „Світа Дитини“, щоб се запам'ятала і візвала своїх читачів, аби наслідували чемного Куника“.

Редакція сповняючи те бажане, надїється, що як наш поклик, так і гарний примір малого Олеся, найдуть відгомін у серцях наших читачів.

Вислід анкети.

На заклик, поміщений у 3 числі „Світа Дитини“, відгукнуло ся кількасот голосів не тільки малих читачів, але також родичів та вихователів. Мусимо зазначити, що всі ті голоси висловили ся дуже прихильно що до потреби дїточого часопису. На основі зібраних заміток ми постановили видавати з новим роком „Світ Дитини“ далі як двотижневник, одначе у подвійнім обемі.

Супроти такого вислїду анкети подаємо отсим умови передплати на рік 1920:

**місячно 8 К; квартално 24 К;
цїна поодинокого числа 4 К.**

Отся цїна на перший погляд висока. Коли одначе возьметь ся на увагу нечувано дорогий папір та великанські кошти печати й уміщених ілюстрацій, то се можливо найнизша цїна, яку можна було поставити.

Зі своєї сторони будемо робити все, щоби заповнити недостачу подібного видавництва та задоволити як найбільше наших малих читачів. Доля видавництва залежить тепер виключно від числа передплатників. Просимо проте завчасу надсилати передплату і замовлення, щоби ми могли установити висоту накладу.

Редакція.

Що коли стало ся в місяци грудни на Україні.

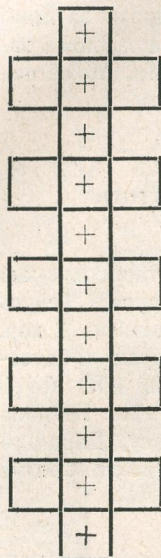
(Історичні пригадки.)

День	Рік	Подія
3-го	1848	Помер найвизначнійший український байкописець Євген Гребінка, що головно причинив ся був до визволу Тараса Шевченка з кріпацтва.
6-го	1803	Помер у Соловецькому монастирі над Білим морем останній атаман запорозької Січи Петро Кальнишевський. Він прожив 112 літ, а в тюрмі сидів замурований через 12 років.
—	1830	Уродив ся звїсний письменник Данило Мордовець.
7-го	1811	Уродив ся відомий галицький поет Микола Устїянович, що був при ятелем Шашкевича.
8-го	1868	Основано у Львові товариство „Просвіта“ для ширеня культури у найширших кругах нашого на рода.
19-го	1240	Татарський хан Батий здобув і зруйнував Київ.
21-го	1764	Цариця Катерина II знесла гетьманську владу на Україні. Останнім гетьманом України був граф Кирило Розумовський.
24-го	1652	Богдан Хмельницький відніс побїду над Поляками під містечком Жванцем.
26-го	1637	Польський гетьман Микола Потоцький розбив козаків під селом Кумейками. Гетьмана Павлюка, що проводив тоді військом, видали козаки в руки Поляків.
28-го	1724	Умер у Петропавловській кріпості під Петербургом гетьман України Павло Полуботок, якого казав увязнити цар Петро І. Його поховано на цминтари коло церкви св. Симеона за Малою Невою.
30-го	1707	Донський козак Кіндрат Булавич прибуває на Запороже, щоби звербувати козаків до спільної борби з Москалями.
31-го	1637	Смерть гетьмана Павлюка. Йому відрубали голову на ринку у Варшаві.

Загадки.

Загадка хрестикова.

(Уложив Генусь Любчак).

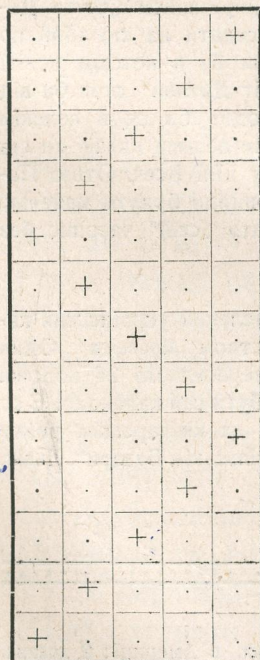
- Початкова буква газетки.
- Росте в городі.
- Конець слова: Бог.
- Сим ловимо рибу.
- Співзвук.
- Інакше пожива.
- Баба має двоє, а дід ні одного.
- Знаряд зору.
- Співзвук.
- Звір, що хотів ловити хвостом риби.
- Пишемо на кінці прикметників.

Букви вписані на місци хрестиків, мають дати назвиско славного козацького гетьмана, який по ходив із Галичини, з Самбірського повіта.

За влучну розв'язку призначена до вильосованя премія: „Кобзар“ Т. Шевченка.

Звукова загадка.

На місце точок і хрестиків вписати слова, кожде з 5 букв, як відповідь на поставлені питання. Букви на місци хрестиків, читані з гори, дадуть назву сього, що нам наймиліше.

1. Столиця Галичини.
2. Інакше „круг“.
3. Сотворіне, що літає.
4. Здрібно „Стефанія“.
5. Прикметник.
6. Інакше „чад“.
7. Части тіла.
8. Прилад до писаня.
9. Робітник на луці.
10. Назва Москаля.
11. Будучий час від „їду“.
12. Мужеське ім'я.
13. Нарід Сходу.

1 2 3 4 5

За влучну розв'язку сеї загадки призначена до вильосованя премія: „Як Незнайко став муравлем“.

Розв'язка загадок

поміщених у 3 числі „Світа Дитини“.

1. Ребус ч. 2.

Заки сонце зійде — роса очи виїсть.

2. Загадка в трикутнику.

1. Сердак. 2. Смола. 3. Кріс. 4. Пес. 5. Що. 6. К. Цілість: Коссака.

3. Шарада.

Лисавка.

4. Скажіть, що се?

1. Сорока. 2. Кіточка. 3. Місто.

5. Числова загадка.

2	9	4
7	5	3
6	1	8

Влучні розв'язки надіслали по день 10 грудня: Бандель П., Бачинський Яр., Бережницька О., Бариліак Р., Бялостоцький Ст., Боровик Я., Благітка Е. й С., Біленькі Д. й О., Врецьони Г. І. В., Галушинські Б. й О., Грабець М., Гординський С., Голейко Л. й Д., Гарматій Е., Глинянська М., Дурбаки Б. й Т., Жарський Е., Зелений П., Івасик М. й В., Іванишин М., Качмарські Р. і Г., Козаневич С., Кочумбас Р., Кордасевич М., Кивелюк Б., Кулик В., Кульчицький І., Кочан М. й О., Камінський І., Заставні Г. В. й О., Окулицький, Дудиківна О., Штелігівна М., Табанович С., Дупелич З., Гвоздик Б., Волянські О. й Б., Содоморівні О. й М., Цісик К. й В., Пасічинські І. й М., Локач З., Шумський Л., Міськевич М., Горуцька Н., Лазорко В., Ластовецький Б., Левицькі Л. й І., Любчаки І. й Г., Луківна М., Літинські В. й Л., Мандрик І., Мельник О., Мигаль Я., Мороз Р. й Б., Макарушка С., Новосад М., Огороднік С. М., Охримович М., Пашкевичі О. й Л., Процишин О., Пачовський Ю., Роздольський Б., Рабії М. Д. З. й Л., Раковський М., Рутковський Я., Сколоздр Р., Старосольські Ю. І. У., Сапруківна Н., Сем'янів Ю. й С., Тихоліз В., Чайківські Ю. й І., Шулякевич О., Янів В., Шухевич Р. й Ю., Яремівна Д., Дучимінська О.

Тому, що багато розв'язок із причини поштових припізнень не надійшло, — льосоване премій відбудеться аж при кінці грудня, а вислід льосованя буде оголошений в 5 числі „Світа Дитини“.

Перепуска Редакції.

До 4-го числа „Світа Дитини“ залучаємо великий, стінний Календар, виданий „Укр. Товариством Педагогічним“ разом із переказом на пересилку належитости за нього (2 корони) до канцелярії Товариства. Календарик сей повинен бути на стіні в кожній українській хаті, а особливо в Ваших кімнатках, Дороженькі Читачі.

З причини, що надійшла дуже велика скількість розв'язок загадок, поміщених у 2 ч. „Світа Дитини“, не будемо всіх поіменно вичисляти, бо се забрало би дуже багато місця.

Вислід льосованя премій такий:

Премія — „Україні служи“ за розвязку складової загадки припала Долинському Стефцюві в Заліщиках.

Премію — „Марта Борецька“ за розвязку загадки в квадраті виграв: Богдан Кабаровський зі Станіслава.

Премія за влучне відчитане ребуса ч. 1, а саме історичне оповіданє п. з. „Іду на вас“ припала Богданкові й Олі Галущинським.

Премії висилаємо рівночасно поштою.

Штелґа Маруся в Ряшеві: Ребуса Ти не вгадала. Може другий буде легший. Тішимось, що Тобі газетка подобала ся. Покажуй її всім своїм Товаришкам.

Борусевичі Юзю й Николью в Самборі: Хто з Вас обох більше разів „здобув Київ“? Дуже гарно, що так самостійно все самі собі приладили. Як Вам подобала ся „Пригода Киці“?

Турко Миросю в Лімній: Льос не впав на Тебе, бо лист одержали ми 27 падолиста. Будь терпеливий тай пильно розвязуй усі загадки, а премія не мине Тебе.

Гоцький Влодзьо: Ти вже славний козак, коли стільки разів „добув Київ“. Пані О. Кульчицька буде для Вас іще красші образочки рисувати, тільки старай ся, щоби всі Товариші Твої читали сю газетку. Твою загадку надрукуємо.

Коржинські Василько і Стефусь: Ваш лист нас утішив. Шаради дуже гарно уложені; будемо їх друкувати. Ребуси треба трохи справити і перерисувати. На будуче рисуйте ребуси тушом і у квадраті.

Білинський Мірко в Ославах Білих: Твою газетку мусів певно почтар у Делятині десь загубити. Ми вислали Тобі другу. На другий раз як не дістанеш „Світа“, напиши „реклямацію“ до Адміністрації на звичайній карточці без марки!

Слава Я. в Мажнові: Шаради гарно подумані та уміло уложені. Будемо по черзі друкувати. Просимо й на дальше не забувати про нас. Що діється з „Мартою Борецькою“? Може пришлете які жартливі вершики або яку віршовану байочку для дітей?

Нусю Думін: Передплата від Тебе і лист наспіли без ніяких перешкод. А що газетка не дійшла до Тебе, то не дивниця, бо вона дуже гарна, тому й на почті хотять її читати (але без пренумерати). Не дивуй ся отже, а як не одержиш іще — рекляму! Ми вислали Тобі всі 3 числа разом у друге.

Табанович Стефуся: Загадочка трохи нескладна, тому старай ся уложити другу!

Касараба Стефуля: Твій листок дуже утішив нас. Ми будемо друкувати ще красші вершики з образками. Як будете постійно розвязувати загадки, — то і найтрудніша стане для Тебе легка. Напиши нам, кілька Твоїх товаришок читає „Світ Дитини“?

Гриновець Миросю в Гаях: Видиш, як Мамуся дбають про Тебе. А читаєш голосно свою газетку дома? Чому Ти

не згадав нічого про свого Татуса? Не забувай про „Світ“ і пиши все, що Тобі найкрасше подобало ся.

Рабій Миросю в Самборі: Купуй і дальше „Світ“ в „Ризниці“, бо то все одно. Загадочки розвязав Ти дуже влучно, тільки трохи запізно прислав.

Роман К.: Твої загадки зі складів трохи за довгі та за багато разів повтаряєть ся самозвук „е“. Уложи загадку одну, але добру, тоді радо надрукуємо. Може яку числову загадку або шараду зможеш уложити?

На пресовий фонд „Світа Дитини“

зложили в грудні:

- 1) Генусь Врецьона 5 кор. 2) Юресь Старосольський 2 кор. 3) Славко Гординський 3 кор. 4) Іресь і Генусь Любчаки 4 кор. (другий раз). 5) Дарця Яремівна 2 кор. і кличе на сю ціль Сясю Фуглевичівну, Марусю Федусевичівну і Одарку Гординську. 6) Н. Н. Львів 100 кор. 7) Оксана Дучимінська 5 кор. і кличе на сю ціль: Богдана й Катрусю Гвоздецьких, Стефцю Стадниківну, Дарцю й Богдана Гординських, Богданка Думіна, Олюсю Солтис і Биця Лисого.

Із заграниці (Чехи, Німеччина, Швайцарія, Австрія, Італія, Франція, Швеція, Америка) найкрасше і найпевніше надсилати гроші порученими **грошовими листами**. Переказуванє через банки та всякі інші пересилки — утруднені та непевні.

Гарні приміри до наслідуваня.

Вп. Добродійка Косевичева запренумерувала один примірник „Світа Дитини“ для Української Школи у Володимирі Волинським. Vivat sequens!

Парох місточка Скалата Всеч. о. Юліян Левицький заняв ся із власної ініціативи розширюванєм „Світа Дитини“ у своїм окрузі і просив прислати на сю ціль по 50 примірників кожного числа. Коли би в кождім повіті знайшла ся така одиниця — то „Світ Дитини“ став би відразу великим журналом, тай розходив би ся в великім числі примірників по нашім краю. Ми вельми вдячні за сю визначну підмогу у нашому важкому ділі Всеч. Отцю Парохови Ю. Левицькому. Та ще вдячніші будуть маленькі читачі, яким Він дасть змогу набувати „свій“ часопис без великих заходів.

Вже появил ся в розпродажі великий український календар на рік 1920, виданий Товариством „Просвіта“. Один примірник коштує 20 корон, а з пересилкою 24 корони. В кождій українській хаті повинен бути сей календар. Є се найбільша книжка, яка появила ся на книгарським ринку „серед бурі“. Головний склад у „Сокільським Базари“, Львів, ул. Руська, ч. 20.

Передплата по кінець року 1919:

у Галичині: 8 корон, на Україні: 8 карбованців, у Польщі і Німеччині: 5 марок, у Франції: 4 франки, в Америці: 2 долари.

:: :: :: :: Поодинокє число коштує 2 корони. :: :: :: ::

Редакція і Адміністрація: Ринок, ч. 10.

Замовленя на висилку часописи та передплату прямувати на адресу: Михайло Таранько, Львів, вул. Зіморовича, ч. 3.

Видає і за редакцію відповідає: Михайло Таранько.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.